

REPUBLIKA SRPSKA
VLADA

PRIJEDLOG
(po hitnom postupku)

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

Banja Luka, maj 2023. godine

**Prijedlog
(po hitnom postupku)**

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU**

Član 1.

U Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 41/18, 35/20 i 92/20), u članu 4. tačka 12) mijenja se i glasi:

„12) karijerno vođenje i savjetovanje je podrška učenicima s ciljem jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika,“.

U tački 25) poslije riječi: „standarda“ dodaje se zapeta i nova tačka 26) koja glasi:

„26) ferijalna praksa je angažman učenika s ciljem primjene stečenih znanja, vještina i iskustava tokom školovanja, te formiranja pozitivnog odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom“.

Član 2.

U članu 28. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Odluku o broju, strukturi i prostornom rasporedu škola u Republici (u daljem tekstu: mreža škola), najmanje svake četiri godine, a najkasnije do kraja maja u godini u kojoj se predlaže.“

Član 3.

U članu 29. u stavu 3. riječi: „i nalaže brisanje te škole iz Registra srednjih škola“ brišu se.

Poslije stava 6. dodaju se novi st. 7. i 8. koji glase:

„(7) Ukoliko osnivač ne donese odluku o prestanku rada škole u roku iz stava 4. ovog člana, ministar rješenjem odlučuje o prestanku rada škole i nalaže brisanje te škole iz Registra srednjih škola.

(8) Rješenje iz stava 7. ovog člana je konačno i protiv tog rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.“

Dosadašnji st. 7, 8, 9. i 10. postaju st. 9, 10, 11. i 12.

Član 4.

U članu 31. u stavu 1. poslije tačke 5) dodaje se nova tačka 6) koja glasi:

„6) vjerska škola u četvorogodišnjem trajanju,“.

Dosadašnje t. 6. i 7. postaju t. 7. i 8.

Poslije stava 3. dodaju se novi st. 4. i 5. koji glase:

„(4) Škola može biti osnovana kao Srednja škola unutrašnjih poslova, u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP), kao stručna tehnička škola u dvogodišnjem ili u četvorogodišnjem trajanju.

(5) Rad Srednje škole unutrašnjih poslova organizuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova.“

Dosadašnji st. 4, 5. i 6. postaju st. 6, 7. i 8.

Poslije dosadašnjeg stava 6. koji je postao stav 8. dodaje se novi stav 9. koji glasi:

„(9) Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova, na prijedlog RPZ-a, donosi ministar uz saglasnost ministra unutrašnjih poslova.”

Član 5.

U članu 32. poslije stava 7. dodaje se novi stav 8. koji glasi:

„(8) Nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika, može da utvrdi do 20% nastavnih programa za gimnazije, u okviru postojećih tema u nastavnom planu i programu s ciljem razvoja opštih učeničkih kompetencija, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.“

Član 6.

U članu 35. u stavu 1. riječi: „a lice koje nije završilo osnovnu muzičku školu,“ brišu se.

Stav 3. mijenja se i glasi:

„(3) Ministar donosi Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola.“

Član 7.

U članu 37. stav 4. mijenja se i glasi:

„(4) U vjerskoj školi u četvorogodišnjem ili petogodišnjem trajanju ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu kojom se omogućava zapošljavanje i nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.“

U stavu 5. riječi: „posebnim obrazovnim potrebama“ zamjenjuju se riječima: „smetnjama u razvoju“.

Član 8.

U članu 39. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) U stručnoj tehničkoj školi u četvorogodišnjem trajanju i stručnoj školi u trogodišnjem trajanju nastavni planovi i programi za stručne predmete podrazumijevaju primjenu modularne metodologije koja omogućava brzo reagovanje na promjene u društvu i tehnologiji.“

Stav 5. mijenja se i glasi:

„(5) Nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika ili poslodavaca, može da utvrdi do 30% nastavnih programa za stručne predmete, u okviru postojećih tema u nastavnom planu i programu, u skladu sa potrebama tržišta rada jedinice lokalne samouprave, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.“

Član 9.

U članu 43. u stavu 3. poslije riječi: „Privredna komora“ dodaju se riječi: „Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora,“.

Član 10.

Član 44. mijenja se i glasi:

„(1) Praktična nastava u srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama organizuje se radi primjene stečenih znanja i sticanja i razvijanja novih vještina kroz praktični rad.

(2) Praktična nastava izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u objektima škole (u kabinetima praktične nastave, školskim radionicama, te drugim objektima opremljenim za nastavu u skladu sa odgovarajućim normativima) i u objektima van škole kod poslodavca.

(3) Praktična nastava iz stava 2. ovog člana može se realizovati kod poslodavca najmanje u obimu od 25% od ukupnog obima časova praktične nastave.

(4) Praktična nastava kod poslodavca izvodi se pod stručnim nadzorom škole i poslodavca, koji imaju odgovarajuću opremu, sredstva i druge uslove u skladu sa nastavnim planom i programom.

(5) Za učenika sa smetnjama u razvoju u okviru praktične nastave obezbjeđuje se prilagođavanje radnog mjesta u odnosu na njegove mogućnosti i vrstu smetnje.“

Član 11.

Član 45. mijenja se i glasi:

„(1) U srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama nastava se može izvoditi i u dualnom sistemu obrazovanja, u skladu sa nastavnim planovima i programima određene struke i zanimanja.

(2) Praktična nastava u dualnom sistemu obrazovanja odvija se u cijelosti kod poslodavca, uz obezbijeđenu naknadu i mentorstvo.

(3) Izvođenje dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavaca zasniva se na sljedećim principima:

1) partnerstvo škole i poslodavca – saradnja, ali i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetne praktične nastave,

2) uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou – uključenost svih zainteresovanih strana u proces planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca,

3) profesionalnost – uspostavljanje formalno-pravnog odnosa između učenika, poslodavca i škole u procesu obrazovanja,

4) etičnost – poštovanje ličnosti i dostojanstva učenika i ostvarivanje ciljeva obrazovanja,

5) osiguranje kvaliteta – koordinacija i uspostavljanje standarda na svim nivoima i praćenje efikasnosti dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca,

6) karijerno vođenje i zapošljivost – razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje,

7) dostupnost – jednaki uslovi za sve za kvalitetan pristup dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca,

8) relevantnost – usklađenost s potrebama poslodavaca i tržišta rada,

9) prohodnost – pristup različitim područjima rada u okviru istog nivoa obrazovanja i ka višim nivoima obrazovanja,

10) cjeloživotno učenje – omogućavanje obrazovanja i razvoja tokom cijelog života u svim oblastima života i rada,

11) pravo izbora – sloboda izbora zanimanja,

12) jednake mogućnosti – obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja, bez diskriminacije.

(4) Ministarstvo, RPZ, Privredna komora, Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora uspostavljaju institucionalno partnerstvo i saradnju s ciljem sprovođenja dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca.

(5) Oblici, postupci, uslovi, period trajanja i prava i obaveze učenika i poslodavca za izvođenje dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca reguliše se ugovorima o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca.

(6) Ugovori iz stava 5. ovog člana su:

1) ugovor između škole i poslodavca,

2) ugovor između poslodavca, roditelja učenika i škole.

(7) Škola vodi evidenciju o zaključenim ugovorima iz stava 5. ovog člana.

(8) Provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje praktične nastave kod poslodavca vrši Privredna komora.

(9) Uslove i način provjere ispunjenosti uslova propisuje Privredna komora.

(10) Registar ugovora o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca vodi Privredna komora.

(11) Poslodavac je dužan da Privrednoj komori dostavi ugovor o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca, u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora, radi upisa u registar ugovora.

(12) Učenik koji obavlja praktičnu nastavu kod poslodavca ili dio praktične nastave kod poslodavca ima mentora, kojeg je poslodavac odredio da realizuje praktičnu nastavu.

(13) Mentor je lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca i ima položen ispit za mentora, koji se polaže u Privrednoj komori.

(14) Obuku mentora sprovodi Privredna komora po programima koje propisuje RPZ uz saglasnost ministra.“

Član 12.

Član 46. mijenja se i glasi:

„(1) Poslodavac je dužan da obezbijedi uslove učeniku da redovno pohađa praktičnu nastavu i ispunjava obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom.

(2) Učenik je dužan da redovno pohađa praktičnu nastavu i ispunjava obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom.

(3) Škola i poslodavac dužni su da obuču učenika osnovnim mjerama zaštite na radu pri izvođenju praktične nastave.

(4) Zaštitu na radu iz stava 3. ovog člana obezbjeđuju škola i poslodavac.

(5) Ministar donosi Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca.“

Član 13.

Poslije člana 46. dodaje se novi član 46a. koji glasi:

„Član 46a.

(1) Škola može da organizuje ferijalnu praksu koja se izvodi nakon završetka nastavne godine, kod poslodavca (u privrednim društvima, ustanovama i kod samostalnih preduzetnika), na školskim poljoprivrednim ekonomijama, u školskim restoranima i u okviru ostalih proširenih djelatnosti škole pod uslovom da imaju obezbijeđenu odgovarajuću opremu, sredstva i druge uslove, uz mogućnost naknade.

(2) Ferijalna praksa iz stava 1. ovog člana se organizuje pod stručnim nadzorom škole i poslodavca, s ciljem proširivanja i primjene znanja, vještina, iskustava i stavova stečenih na

praktičnoj nastavi, te formiranja odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom.

(3) Uslovi, način organizacije, prava i obaveze ugovornih strana, iznos naknade i obaveze po osnovu osiguranja za izvođenje ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom između škole, roditelja učenika i poslodavca.

(4) Ugovor iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži odredbe o zaštiti na radu učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.

(5) Ministar donosi Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse.“

Član 14.

U članu 47. u stavu 1. poslije riječi: „sindikata“ dodaje se zapeta i riječi: „jedinica lokalne samouprave“.

U stavu 3. riječ: „sedam“ zamjenjuje se riječju: „devet“.

U stavu 3. poslije tačke 3) dodaje se nova tačka 4) koja glasi:

„4) dva člana koja predlaže Savez opština i gradova, od kojih je jedan član iz reda izrazito nerazvijenih ili nerazvijenih jedinica lokalne samouprave, a drugi član iz reda srednje razvijenih ili razvijenih jedinica lokalne samouprave.“

Poslije stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:

„(6) Vijeće se imenuje na period od četiri godine.“

Član 15.

Član 50. mijenja se i glasi:

„(1) U školi se učenicima omogućavaju vannastavne aktivnosti koje se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, u skladu sa mogućnostima i potrebama škole, s ciljem razvijanja njihovih kreativnih potencijala, sticanja znanja, vještina i sposobnosti kojima će se koristiti u životu.

(2) Vannastavne aktivnosti su: izleti, ekskurzije, stručne posjete, društveno-koristan rad, sportske i druge aktivnosti koje doprinose razvoju učenika, koje su predviđene godišnjim programom rada škole.

(3) Izlet je jednodnevni ili poludnevni zajednički odlazak učenika u pratnji nastavnika, izvan prostorija škole, koji organizuje i realizuje škola samostalno ili u saradnji sa turističkom agencijom radi rekreacije ili ispunjavanja nastavnih sadržaja u prirodnom okruženju i koja je kao takva unaprijed pripremljena kombinacija dviju ili više turističkih usluga u trajanju kraćem od 24 sata.

(4) Ekskurzija predstavlja oblik obrazovno-vaspitnog rada koji se ostvaruje kroz višednevno putovanje i boravak učenika u pratnji nastavnika, koji organizuje i realizuje škola u saradnji sa turističkom agencijom i koja kao takva obavezno uključuje turistički paket-aranžman koji obuhvata kombinaciju od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od usluge prevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, koje čine jednu cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata.

(5) Stručne posjete su jednodnevno ili višednevno putovanje i boravak učenika, u pratnji nastavnika, na unaprijed određenoj destinaciji radi posjete obrazovnim, privrednim i drugim subjektima, koje organizuje i realizuje škola samostalno ili u saradnji sa turističkom agencijom i kao takva obavezno uključuje posebne oblike obrazovno-vaspitnog rada učenika i nastavnika izvan sjedišta škole, radi ostvarivanja pojedinih dijelova nastavnog plana i programa.

(6) Društveno-koristan rad u zajednici predstavlja poseban oblik obrazovno-vaspitnog rada, planiran godišnjim programom rada škole, koji podrazumijeva uključivanje učenika i

nastavnika u humanitarni rad i aktivnosti, usmjerene ka jačanju svijesti i pozitivnog odnosa učenika prema prirodnom i društvenom ambijentu u kojem živi.

(7) U slučaju organizacije grupnih školskih putovanja, kao što su ekskurzije, izleti, stručne posjete, škola je obavezna da zaključi ugovor sa turističkom agencijom koja posjeduje licencu Ministarstva trgovine i turizma za obavljanje poslova turističke agencije.

(8) Oblik i sadržaj ugovora o organizovanju ekskurzije propisuje se pravilnikom koji donosi ministar trgovine i turizma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast turizma.

(9) Za organizovanje ekskurzija potrebna je saglasnost RPZ-a.

(10) Za organizovanje stručnih posjeta potrebna je saglasnost Ministarstva.

(11) Vannastavne aktivnosti mogu se finansirati: sredstvima roditelja, sredstvima škole, donacijama, iz drugih izvora.

(12) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti.“

Član 16.

U članu 57. dodaje se novi stav 7. koji glasi:

„(7) Ministar na prijedlog RPZ-a donosi Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu.“

Član 17.

U članu 59. poslije stava 3. dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„(4) Upotrebu udžbenika iz stručnih predmeta za školu unutrašnjih poslova odobrava ministar unutrašnjih poslova.“

U dosadašnjem stavu 6. koji postaje stav 7. broj: „5” zamjenjuje se brojem: „6”.

U dosadašnjem stavu 7. koji postaje stav 8. broj: „6” zamjenjuje se brojem: „7”.

Dosadašnji st. od 4. do 12. postaju st. od 5. do 13.

Član 18.

Poslije člana 61. dodaje se novi član 61a. koji glasi:

„Član 61a.

(1) Škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika, s ciljem prohodnosti kroz obrazovne nivoe, čime se omogućava primjena koncepta cjeloživotnog učenja i lakša pokretljivost radne snage.

(2) Škola formira Tim za karijerno vođenje i savjetovanje (u daljem tekstu: Tim), s ciljem jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika.

(3) Tim čine predstavnici zaposlenih u školi i, po potrebi, predstavnik jedinice lokalne samouprave, visokoškolskih ustanova, poslodavaca i strukovnih udruženja.

(4) Sastancima mogu da prisustvuju i predstavnici roditelja i učenika.

(5) Tim sarađuje sa osnovnim školama u procesu planiranja upisa učenika u školu, kao i sa visokoškolskim ustanovama i poslovnom zajednicom.

(6) Ministar donosi Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi.”

Član 19.

U članu 62. stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Upis učenika može se vršiti i elektronski, putem jedinstvenog informacionog sistema Ministarstva.“

Član 20.

U članu 66. poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Upis učenika u Srednju školu unutrašnjih poslova vrši se na osnovu javnog konkursa koje raspisuje MUP, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova.“

Dosadašnji st. 2. i 3. postaju st. 3. i 4.

Član 21.

U članu 79. u stavu 1. poslije riječi: „škola formira i vodi“ dodaju se riječi: „obrazovno-vaspitni“.

Poslije stava 4. dodaje se novi stav 5. koji glasi:

„(5) Izuzetno, škola će omogućiti polaganje maturalnog, odnosno završnog ispita na osnovu pismenog zahtjeva učenika iz stava 4. ovog člana.“

Član 22.

U članu 85. stav 2. briše se.

Dosadašnji st. 3. i 4. postaju st. 2. i 3.

Član 23.

U članu 88. u stavu 4. riječi: „posebnim potrebama“ zamjenjuju se riječima: „smetnjama u razvoju“.

U stavu 8. riječi: „posebnim potrebama“ zamjenjuju se riječima: „smetnjama u razvoju“.

Član 24.

U članu 89. u stavu 1. riječi: „posebnim potrebama“ zamjenjuju se riječima: „smetnjama u razvoju“.

U stavu 2. riječi: „posebnim potrebama“ zamjenjuju se riječima: „smetnjama u razvoju“.

Član 25.

Poslije člana 94. dodaje se novi član 94a. koji glasi:

„Član 94a.

(1) Škola iz člana 94. stav 1. ovog zakona može da bude resursni centar za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje.

(2) Resursni centar za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje obavlja sljedeće poslove:

- 1) savjetodavni rad sa roditeljima i nastavnicima,
- 2) izvođenje obaveznih individualnih i grupnih vannastavnih aktivnosti za učenike u inkluzivnom vaspitanju i obrazovanju,
- 3) individualni defektološki rad,

- 4) adaptacija obrazovnih materijala za učenike sa smetnjama u razvoju,
 - 5) razmjena informacija, identifikacija potencijala i sklonosti djeteta sa ciljem prelaska na sljedeći nivo obrazovanja,
 - 6) drugi poslovi koji su u interesu poboljšanja položaja učenika sa smetnjama u razvoju.
- (3) Ministar rješenjem daje saglasnost na organizovanje rada resursnog centra za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje u okviru škole iz stava 1. ovog člana.
- (4) Škola iz stava 1. ovog člana svojim aktom o organizaciji i sistematizaciji propisuje organizaciju poslova iz stava 2. ovog člana.“

Član 26.

U članu 102. stav 4. mijenja se i glasi:
„(4) Rad u školi ne može obavljati lice koje je pravosnažnom presudom osuđivano ili ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga, niti lice koje se vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece.“

Član 27.

Poslije člana 102. dodaju se novi čl. 102a. i 102b. koji glase:

„Član 102a.

- (1) Područja rada nastavnika su:
- 1) planiranje i programiranje,
 - 2) učenje i poučavanje,
 - 3) praćenje i vrednovanje,
 - 4) kreiranje okruženja za učenje,
 - 5) saradnja s porodicom i zajednicom,
 - 6) profesionalni razvoj,
 - 7) učešće u radu i razvoju škole i obrazovnog sistema.
- (2) Opis poslova nastavnika iz područja rada iz stava 1. ovog člana propisan je standardima rada u srednjoj školi i opštim aktom škole.

Član 102b.

- (1) Područja rada pedagoga su:
- 1) planiranje, programiranje i pripremanje za rad,
 - 2) praćenje, vrednovanje i unapređenje obrazovno-vaspitnog rada,
 - 3) rad sa učenicima,
 - 4) rad sa nastavnicima,
 - 5) partnerstvo sa porodicom i zajednicom,
 - 6) profesionalni razvoj,
 - 7) rad sa stručnim organima i timovima na nivou škole i van nje.
- (2) Područja rada psihologa su:
- 1) rad sa učenicima,
 - 2) rad sa roditeljima,
 - 3) rad sa nastavnicima,
 - 4) planiranje, programiranje, dokumentovanje i analitičko-istraživački rad,
 - 5) profesionalni razvoj i vrednovanje kvaliteta rada škole,

- 6) rad u stručnim organima, timovima i saradnja sa društvenom sredinom.
- (3) Područja rada koordinatora praktične nastave su:
 - 1) planiranje, pripremanje i organizovanje praktične nastave kod poslodavaca,
 - 2) saradnja sa poslodavcima i mentorima praktične nastave kod poslodavaca,
 - 3) saradnja sa direktorom i stručnim saradnicima škole,
 - 4) saradnja sa nastavnicima praktične nastave i rad u školskim stručnim organima i timovima,
 - 5) rad sa učenicima i stvaranje uslova za razvoj, učenje i inkluzivnu klimu, saradnja sa porodicom,
 - 6) praćenje, dokumentovanje i aktivnosti usmjerene na osiguranje kvaliteta praktične nastave,
 - 7) stručno usavršavanje i profesionalni razvoj.
- (4) Područja rada socijalnog radnika su:
 - 1) rad sa učenicima,
 - 2) rad sa porodicom,
 - 3) analitičko-istraživački i preventivni rad,
 - 4) planiranje rada, saradnja sa nastavnicima i stručnim organima škole,
 - 5) saradnja sa lokalnom zajednicom i drugim institucijama i organizacijama,
 - 6) razvoj profesionalnih vještina i znanja.
- (5) Područja rada bibliotekara su:
 - 1) planiranje, pripremanje, dokumentovanje i bibliotečko-informacioni rad,
 - 2) saradnja sa učenicima,
 - 3) saradnja sa roditeljima,
 - 4) saradnja sa nastavnicima i stručnim organima i timovima,
 - 5) profesionalni razvoj,
 - 6) rad u stručnim organima i saradnja sa lokalnom zajednicom.
- (6) Područja rada defektologa, odnosno specijalnog edukatora – rehabilitatora su:
 - 1) planiranje, programiranje i pripremanje za rad,
 - 2) rad sa učenicima,
 - 3) saradnja sa porodicom,
 - 4) stvaranje uslova za razvoj i učenje učenika i kreiranje inkluzivne klime,
 - 5) praćenje i dokumentovanje razvoja i napredovanja učenika,
 - 6) profesionalni razvoj,
 - 7) aktivnosti usmjerene na unapređenje i osiguranje kvaliteta rada škole.
- (7) Opis poslova pedagoga, psihologa, koordinatora praktične nastave, socijalnog radnika, bibliotekara i defektologa – specijalnog edukatora – rehabilitatora iz područja rada iz st. 1, 2, 3, 4, 5. i 6. ovog člana propisani su standardima rada i opštim aktom škole.”

Član 28.

- U članu 104. stav 10. mijenja se i glasi:
- „(10) Direktor ne obavlja poslove u nastavi.“
- Poslije stava 10. dodaje se novi stav 11. koji glasi:
- „(11) Stručni saradnici mogu obavljati poslove u nastavi, u okviru 40-časovne radne sedmice.“
- Dosadašnji st. 11, 12, 13. i 14. postaju st. 12, 13, 14. i 15.

Član 29.

- U članu 105. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„(3) Izuzetno od uslova iz stava 2. tačka 1) ovog člana, poslove koordinatora praktične nastave može izvoditi lice sa drugim stepenom stručne spreme, u skladu sa pravilnikom kojim se propisuju stručni profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika.“

Dosadašnji st. 3, 4. i 5. postaju st. 4, 5. i 6.

Dosadašnji stav 5. koji je postao stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Ministar, na prijedlog RPZ-a, donosi Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi.“

Član 30.

U članu 107. u stavu 1. u tački 2) riječi: „ukoliko ne iziskuje dodatne troškove prevoza“ brišu se.

Stav 3. mijenja se i glasi:

„(3) Raspoređivanje radnika iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana, ukoliko je moguće, vrši se do pune norme za radnike koji su sa tim saglasni.“

Član 31.

U članu 112. u stavu 10. riječi: „najniže plate nakon oporezivanja“ zamjenjuju se riječima: „najniže neto plate“.

Stav 11. briše se.

Dosadašnji st. 12, 13, 14, 15, 16, 17. i 18. postaju st. 11, 12, 13, 14, 15, 16. i 17.

Član 32.

U članu 114. u stavu 3. poslije riječi: „nastavnicima“ dodaju se riječi: „i stručnim saradnicima“.

Član 33.

Član 116. mijenja se i glasi:

„(1) Nastavnici, stručni saradnici, sekretari, računovođe i direktori škola dužni su da se stručno usavršavaju.

(2) Stručno usavršavanje se ostvaruje kroz sljedeća područja i oblasti:

- 1) prirodne nauke,
- 2) društvene i humanističke nauke,
- 3) umjetničke nauke,
- 4) pedagoške i psihološke nauke,
- 5) metodičke i didaktičke nauke,
- 6) inkluzije,
- 7) druga područja u skladu sa potrebama obrazovanja i vaspitanja.

(3) Programe obuka i usavršavanja za period od četiri godine utvrđuje, organizuje i realizuje RPZ na osnovu javnog poziva.

(4) Ministar donosi Katalog programa obuka i usavršavanja na prijedlog RPZ-a, a na osnovu utvrđenih područja iz stava 2. ovog člana.“

Član 34.

U članu 119a. u stavu 1. poslije riječi: „nastavnici“ dodaju se riječi: „i stručni saradnici“.

U stavu 3. riječ: „decembru“ zamjenjuje se riječju: „novembru“.

U stavu 5. tačka 2) mijenja se i glasi:
„2) da ima najmanje 10 godina radnog staža na mjestu nastavnika ili stručnog saradnika,”.

Stav 6. mijenja se i glasi:

„(6) Kriterijumi za bodovanje prilikom utvrđivanja liste kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade su:

- 1) osvojeno prvo, drugo ili treće mjesto na takmičenjima učenika u skladu sa Kalendarom takmičenja koje je pripremao taj nastavnik,
- 2) osvojeno prvo, drugo ili treće mjesto učenika koje je pripremao taj nastavnik na međunarodnom takmičenju,
- 3) inovativnost i kreativnost u radu, uspješna primjena raznovrsnih i savremenih inovativnih metoda i tehnologija u obrazovno-vaspitnom radu,
- 4) učestvovanje u razvijanju i javnom predstavljanju primjera dobre prakse,
- 5) učešće u istraživanjima, projektima i programima obrazovno-vaspitnog karaktera, stručnim i studijskim putovanjima i posjetama, skupovima i zajednicama profesionalnog učenja,
- 6) doprinos unapređenju kvaliteta rada škole i doprinosi njenom ugledu u domaćim i međunarodnim okvirima,
- 7) da je autor ili koautor ili recenzent udžbenika i drugog nastavnog sredstva ili didaktičkog materijala,
- 8) da ima objavljene radove u stručnim časopisima iz djelokruga svoga rada,
- 9) da je autor knjige, kompozicije ili drugog sadržaja koji se može koristiti u radu škole.“

Stav 8. mijenja se i glasi:

„(8) Komisija iz stava 4. ovog člana dostavlja ministru prijedlog kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade.“

Poslije stava 9. dodaje se novi stav 10. koji glasi:

„(10) Nastavnik ili stručni saradnik može biti samo jednom dobitnik Svetosavske nagrade.“

Dosadašnji st. 10. i 11. postaju st. 11. i 12.

U dosadašnjem stavu 10. koji postaje stav 11. poslije riječi: „mjesečne“ dodaje se riječ: „neto“, a riječi: „nakon oporezivanja“ brišu se.

Član 35.

U članu 125. u stavu 5. poslije riječi: „škole“ brišu se zapeta i riječi: „uz saglasnost Ministarstva“.

Poslije stava 5. dodaje se novi stav 6. koji glasi:

„(6) Prije donošenja akta iz stava 5. ovog člana, potrebno je da škola pribavi saglasnost Ministarstva za broj i strukturu ostalih radnika.“

Član 36.

U članu 126. stav 2. briše se.

Član 37.

U članu 129. u stavu 2. tačka 3) mijenja se i glasi:

„3) nije pravosnažnom presudom osuđivano, niti je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga i koje se ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece,“.

Član 38.

U članu 134. ispred riječi: „Vlada“ dodaje se broj jedan u obostranoj zagradi.

U stavu 1. tačka 17) mijenja se i glasi:

„17) škola ne izda svim nastavnicima i stručnim saradnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici i ako se nastavnicima i stručnim saradnicima svakog mjeseca ne dostavlja obračunski list za platu,“.

Poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole.“

Član 39.

U članu 146. stav 1. mijenja se i glasi:

„(1) Predmet postupka priznavanja jeste diploma, svjedočanstvo i druga javna isprava o završenom srednjoškolskom obrazovanju stečena u inostranstvu.“

Stav 3. mijenja se i glasi:

„(3) Uz zahtjev za priznavanje javne isprave iz stava 2. ovog člana, zainteresovano lice dostavlja:

- 1) original ili ovjerenu foto-kopiju srednjoškolske isprave o završenom obrazovanju,
- 2) original ili ovjerene foto-kopije srednjoškolskih isprava o završenom razredu ili godini obrazovanja iz koje su vidljivi izučavani predmeti (svjedočanstva, uvjerenja, potvrde i drugo),
- 3) ovjeren prevod isprava iz t. 1) i 2) ovog stava od ovlaštenog prevodioca na jedan od službenih jezika koji su u upotrebi u Republici,
- 4) nastavni plan i program, odnosno dokument koji odgovara sadržaju nastavnog plana i programa Republike.“

Član 40.

U članu 150. u stavu 1. poslije riječi: „evidencija“ dodaju se riječi: „i pedagoška dokumentacija“.

U stavu 1. tačka 3) mijenja se i glasi:

„3) odjeljenjska knjiga,“.

U stavu 1. poslije tačke 3) dodaje se nova tačka 4) koja glasi:

„4) evidencija o praktičnoj nastavi kod poslodavca,“.

Dosadašnje t. od 4) do 18) postaju t. od 5) do 19).

U dosadašnjoj tački 9) koja je postala tačka 10) poslije podtačke 5. dodaje se nova podtačka 6. koja glasi:

„6. praktične nastave kod poslodavca,“.

U stavu 4. poslije riječi: „podataka u“ dodaje se riječ: „pedagošku“.

St. 6. i 7. mijenjaju se i glase:

„(6) Pedagoška dokumentacija i evidencija u školi vodi se u pisanom i elektronskom obliku kroz Jedinstveni informacioni sistem Ministarstva (eDnevnik).

(7) U slučaju pogrešnog upisa podataka u elektronsku dokumentaciju i evidenciju, ispravku vrši predmetni nastavnik ili odjeljenjski starješina na osnovu odobrenja direktora i uz podatak se evidentira posebna napomena koja sadrži datum izmjene, ime i prezime lica koje je izvršilo izmjenu i prepravljene podatak.“

Član 41.

U članu 151. poslije stava 4. dodaje se novi stav 5. koji glasi:
„(5) Podaci se u javne isprave upisuju ručno ili elektronski kroz Jedinostveni informacijski sustav Ministarstva (eDnevnik).“

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

Član 42.

U član 155. u stavu 1. riječ: „vrednovanja“ zamjenjuje se riječju: „unapređenja“.

Poslije stava 6. dodaju se novi st. 7, 8. i 9. koji glase:

„(7) Radi unapređenja kvaliteta rada u školi se vrše provjere učeničkih postignuća.

(8) Plan provjere učeničkih postignuća definiše RPZ.

(9) O planu provjere učeničkih postignuća RPZ upoznaje škole do kraja prvog polugodišta tekuće školske godine.“

Član 43.

Član 158. mijenja se i glasi:

„(1) Sredstva za rad škole koju osniva Republika obezbjeđuju se iz:

1) budžeta Republike,

2) budžeta jedinice lokalne samouprave ili više jedinica lokalne samouprave zajedno na čijem području se škola nalazi,

3) drugih izvora.

(2) Iz budžeta Republike obezbjeđuju se:

1) sredstva za rashode za bruto plate zaposlenih, dio naknada iz radnog odnosa koje se finansiraju iz budžeta Republike,

2) sredstva za rashode za bruto naknade za rad van radnog odnosa,

3) sredstva za rashode za stručne usluge – stručno usavršavanje direktora, nastavnika, stručnih saradnika, sekretara i računovođa,

4) troškove republičkog ili višeg ranga takmičenja na osnovu saglasnosti Ministarstva,

5) dio izdataka za proizvedenu stalnu imovinu.

(3) Iz budžeta jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju se:

1) rashodi za lična primanja zaposlenih – troškovi prevoza zaposlenih,

2) sredstva za rashode po osnovu korištenja robe i usluga,

3) troškovi opštinskog i regionalnog takmičenja,

4) dio izdataka za proizvedenu stalnu imovinu.

(4) Škola može ostvariti prihod od:

1) donacija pravnih i fizičkih lica,

2) izdavanja školskog prostora, proširene djelatnosti, učeničkih zadruga, poljoprivrednih ekonomija, projektnih i ostalih aktivnosti.

(5) U javnim srednjim školama školovanje redovnih učenika je besplatno.

(6) Sredstva za finansiranje privatne škole obezbjeđuje osnivač.

(7) Ministar donosi Pravilnik o normativima i standardima za finansiranje srednjih škola.“

Član 44.

U članu 165. poslije stava 2. dodaje se novi stav 3. koji glasi:

„(3) Nadzor i kontrolu realizacije nastavnog programa praktične nastave kod poslodavca vrši škola (direktor, pomoćnik direktora, stručni saradnici, nastavnici praktične nastave) i inspektori – prosvjetni savjetnici RPZ-a.“

Član 45.

U članu 168. u stavu 1. u tački 8) broj: „11” zamjenjuje se brojem: „12”.

Član 46.

U članu 170. ispred riječi: „Novčanom“ dodaje se broj jedan u obostranoj zagradi.

Poslije stava 1. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„(2) Novčanom kaznom od 500 KM do 1000 KM kazniće se i predsjednik aktiva direktora ako postupi suprotno članu 142. stav 7. ovog zakona.“

Član 47.

U članu 173. u tački 16) broj: „11” zamjenjuje se brojem: „12”.

U tački 17) broj: „12” zamjenjuje se brojem: „13”.

U tački 18) broj: „13” zamjenjuje se brojem: „14”.

U tački 19) broj: „14” zamjenjuje se brojem: „15”.

U tački 27) broj: „9” zamjenjuje se brojem: „7”.

Član 48.

U članu 173a. tačka 2) mijenja se i glasi:

„(2) Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi (član 105. stav 6),“.

Član 49.

Poslije člana 173a. dodaju se novi čl. 173b, 173v. i 173g. koji glase:

„Član 173b.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova (član 31. stav 9),
- 2) Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola (član 35. stav 3),
- 3) Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca (član 46. stav 5),
- 4) Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse (član 46a. stav 5),
- 5) Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti (član 50. stav 12),
- 6) Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole (član 134. stav 2),
- 7) Pravilnik o normativima i standardima za finansiranje srednjih škola (član 158. stav 7).

Član 173v.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu (član 57. stav 7),
- 2) Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi (član 61a. stav 6).

Član 173g.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Katalog programa obuka i usavršavanja (član 116. stav 4).”

Član 50.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA
O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

(po hitnom postupku)

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (po hitnom postupku) sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kome Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu, kao i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I
PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-1388 od 12. maja 2023. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII tačka 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje oblast obrazovanja i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u Obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju. Osnovni razlog za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 41/18, 35/20 i 92/20) sadržan je u potrebi realizacije strateških ciljeva koji su postavljeni Strategijom razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja Republike Srpske za period od 2022. godine do 2030. godine, a novim zakonskim rješenjima koji su definisani ovim zakonom realizuju se strateški ciljevi usmjereni ka unapređenju kvaliteta sistema srednjeg obrazovanja i vaspitanja. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju uređeno je da škola unutrašnjih poslova može biti osnovana u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova kao stručna tehnička škola.

U Obrazloženju predloženog Zakona obrađivač je, u skladu sa članom 213. Poslovnika o radu Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) i članom 41. stav 1. tačka 6. Pravila za izradu zakona i drugih propisa naveo razloge za donošenje Zakona po hitnom postupku.

Budući da je Zakon usaglašen sa Ustavom Republike Srpske, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (po hitnom postupku) može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj 17.03-020-1378/23 od 15. maja 2023. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (po hitnom postupku), nisu ustanovljeni sekundarni obavezujući izvori prava Evropske unije koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog Prijedloga. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „neprimjenjivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Strategija razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja Republike Srpske za period od 2022. do 2030. godine, koji je Vlada Republike Srpske usvojila na 152. sjednici, održanoj 30. decembra 2021. godine, predstavlja novi sveobuhvatni dokument obrazovnih politika za period od osam godina, koji se oslanja na postignute rezultate u prethodnom periodu, na savremene procese u društvu i promjene koje su uslovile različita dešavanja u svim sferama života, posebno u oblasti nauke, tehnike, tehnologije i ekonomije, digitalizacije, kao i na prepoznate potrebe definisane Akcionim planom sprovođenja reformskih procesa u oblasti predškolskog, osnovnog i srednjeg vaspitanja i obrazovanja koji je Vlada Republike Srpske usvojila početkom 2020. godine, predstavljaju polazne osnove za unapređenje postojećih zakonskih rješenja u srednjem obrazovanju.

Realizacijom strateških ciljeva stvaraju se uslovi za bolji i uspješniji razvoj svakog pojedinca i društva u cjelini.

Novim zakonskim rješenjima ili izmjenama postojećih koji su definisani ovim zakonom realizuju se strateški ciljevi usmjereni ka unapređenju kvaliteta sistema srednjeg obrazovanja i vaspitanja, te su tako propisana područja rada nastavnika, pedagoga, psihologa, koordinatora praktične nastave, socijalnog radnika, bibliotekara i defektologa, odnosno specijalnog edukatora – rehabilitatora, kao i donošenje Programa obuka i usavršavanja za period od četiri godine na osnovu utvrđenih područja rada. Propisano je da škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika, s ciljem prohodnosti kroz obrazovne nivoe, čime se omogućava primjena koncepta cjeloživotnog učenja i lakša pokretljivost radne snage. Predložena su nova rješenja kojima se jasnije definiše sistem dualnog obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca, te je uvedena ferijalna praksa s ciljem proširivanja znanja, vještina i iskustava stečenih na praktičnoj nastavi, te formiranja pozitivnog odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom. Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju propisano je da, izuzetno, poslove koordinatora praktične nastave može izvoditi lice sa drugim stepenom stručne spreme, u skladu sa pravilnikom kojim se prepisuju stručni profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika.

Propisano je i formiranje resursnih centara za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje, s ciljem podrške srednjim školama kojima je potrebna pomoć u radu sa djecom sa smetnjama u razvoju. Navedenim članom definisan je način organizovanja resursnih centara, ustanove koje mogu da obavljaju poslove i opisi poslova.

Ovim zakonom propisano je da Srednja škola unutrašnjih poslova može biti osnovana u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova kao stručna tehnička škola. Rad Srednje škole unutrašnjih poslova organizuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova. Institucionalizacijom srednjeg policijskog obrazovanja unaprijediće se ostvarivanje i zaštita Ustavom garantovanih građanskih prava i sloboda. Na ovaj način biće obezbijeđen potreban broj policijskih službenika za popunjavanje upražnjenih radnih mjesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

U postupku izrade izmjena i dopuna Zakona Ministarstvo prosvjete i kulture je obavilo konsultacije sa relevantnim ministarstvima i društvenim partnerima. Imajući u vidu navedeno, kao i potrebu za navedenim izmjenama i dopunama, s ciljem unapređenja obrazovno-vaspitnog rada, Ministarstvo prosvjete i kulture je kao obrađivač pripremio ovaj tekst Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju.

V RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Članom 213. Poslovnika Narodne skupštine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 66/20) data je mogućnost, izuzetno, za donošenje zakona po hitnom postupku u slučaju kada se zakonom uređuju pitanja i odnosi nastali usljed okolnosti koje nisu mogle da se predvide, a nedonošenje zakona po hitnom postupku bi moglo prouzrokovati štetne posljedice po život i zdravlje ljudi, bezbjednost Republike i rad organa i organizacija, i ako je to u opštem interesu.

Predloženim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o srednjem obrazovanju i vaspitanju (po hitnom postupku) uređuju se pitanja neophodna za obavljanje srednjoškolskog obrazovanja i vaspitanja u okviru Srednje škole unutrašnjih poslova, kao organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova, te je uređen način donošenja nastavnih planova i programa, koje predlaže Republički pedagoški zavod, a donosi ministar prosvjete i kulture uz saglasnost ministra unutrašnjih poslova.

Takođe, na prijedlog društvenih partnera i škola bilo je potrebno omogućiti učenicima obavljanje ferijalne prakse koja se uvodi se s ciljem proširivanja znanja, vještina i iskustava stečenih na praktičnoj nastavi, te formiranja pozitivnog odnosa prema radu.

Definisanjem područja rada nastavnika i stručnih saradnika – pedagoga, psihologa, socijalnih radnika, koordinatora praktične nastave i drugih, određeni su ključni poslovi i neophodne kompetencije s ciljem unapređenja kvaliteta obrazovno-vaspitnog procesa. Imajući u vidu značaj vaspitnog rada sa učenicima pružiće se dodatne stručne obuke nastavnicima i stručnim saradnicima s ciljem podrške cjelovitom razvoju učenika, te jačanju partnerstva sa porodicom i zajednicom. Takođe, stvaranjem pozitivne klime u školi kroz podsticanje uzajamne podrške i poštovanja povećava se efikasnost nastavnog procesa, kao i cjelovit razvoj učenika.

Iz navedenih razloga, ovaj zakon je neophodno donijeti u što kraćem roku, a to podrazumijeva njegovo donošenje po hitnom postupku.

VI OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Prijedloga zakona propisani su novi pojmovi i izrazi (karijerno vođenje i savjetovanje i ferijalna praksa), odnosno izmijenjen je član 4. važećeg Zakona na način da je izmijenjena tačka 12) i dodata tačka 26).

Članom 2. Prijedloga zakona izmijenjen je član 28. stav 1. važećeg Zakona na način da je pripisano da Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Odluku o broju, strukturi i prostornom rasporedu škola u Republici, najmanje svake četiri godine, a najkasnije do kraja maja u godini u kojoj se predlaže.

Članom 3. Prijedloga zakona u članu 29. poslije stava 6. važećeg Zakona dodati su novi st. 7. i 8. kojim je propisano da, ukoliko osnivač ne donese Odluku o prestanku rada škole u roku iz stava 4. ovog člana, ministar rješenjem odlučuje o prestanku rada škole, kao i da je rješenje iz stava 5. konačno i da protiv tog rješenja nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Članom 4. Prijedloga zakona izmijenjen je član 31. važećeg Zakona i propisano je da škola, između ostalog, može biti osnovana i registrovana kao vjerska škola u četvorogodišnjem trajanju, kao i Srednja škola unutrašnjih poslova u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova, kao srednja stručna tehnička škola u dvogodišnjem ili u četvorogodišnjem trajanju, da se srednje obrazovanje u Srednjoj školi unutrašnjih poslova stiče u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova, kao i da Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova, na prijedlog RPZ-a, donosi ministar, uz saglasnost ministra unutrašnjih poslova.

Članom 5. Prijedloga zakona u članu 32. važećeg Zakona poslije stava 7. dodat je novi stav 8. kojim je propisano da nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika, može da utvrdi do 20% nastavnih programa za gimnazije, u okviru postojećih tema u nastavnom planu i programu s ciljem razvoja opštih učeničkih kompetencija, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.

Članom 6. Prijedloga zakona izmijenjen je član 35. važećeg Zakona kojim je propisano da sva lica koja upisuju muzičku srednju školu moraju da polože ispit na nivou tog programa obrazovanja. Mijenjan je i stav 3. istog člana na način da je propisano da ministar donosi Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola.

Članom 7. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 4. člana 37. važećeg Zakona na način da je propisano da se u vjerskoj školi u četvorogodišnjem ili petogodišnjem trajanju ostvaruje odgovarajući opšteobrazovni program i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu kojom se omogućava zapošljavanje i nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama, kao i da se riječi posebnim obrazovnim potrebama zamjenjuju riječima smetnjama u razvoju.

Članom 8. Prijedloga zakona izmijenjeni su st. 1. i 5. člana 39. važećeg Zakona na način da je propisano da u stručnoj tehničkoj školi u četvorogodišnjem trajanju i stručnoj školi u trogodišnjem trajanju nastavni planovi i programi za stručne predmete podrazumijevaju primjenu modularne metodologije koja omogućava brzo reagovanje na promjene u društvu i tehnologiji, te da nastavničko vijeće može da utvrdi do 30% nastavnih programa za stručno obrazovanje.

Članom 9. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 3. člana 43. važećeg Zakona na način da je propisano da inicijativu za ažuriranje klasifikacije zanimanja može pokrenuti i Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora.

Članom 10. Prijedloga zakona izmijenjen je član 44. važećeg Zakona na način da je propisano na koji način se izvodi i organizuje praktična nastava u školama i kod poslodavca, kao i da se za učenika sa smetnjama u razvoju u okviru praktične nastave obezbjeđuje prilagođavanje radnog mjesta u odnosu na njegove mogućnosti i vrstu oštećenja, odnosno smetnje.

Članom 11. Prijedloga zakona izmijenjen je član 45. važećeg Zakona na način da je propisano da se nastava u srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama može izvoditi i u dualnom sistemu obrazovanja, u skladu sa nastavnim planovima i programima određene struke i zanimanja, principi izvođenja dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca, institucionalno partnerstvo, vrste ugovora, ko vrši provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje praktične nastave kod poslodavca, ko vodi registar ugovora kod obavljanja praktične nastave kod poslodavca, pojam mentora, kao i ko vrši obuku mentora.

Članom 12. Prijedloga zakona izmijenjen je član 46. važećeg Zakona na način da su propisane prava i obaveze učenika i poslodavca, zaštita na radu, kao i da ministar donosi Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca.

Članom 13. Prijedloga zakona poslije člana 46. važećeg Zakona dodat je novi član 46a. kojim je propisano kada škola može da organizuje ferijalnu praksu, koje odredbe treba da sadrži ugovor, kao i da ministar donosi Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse.

Članom 14. Prijedloga zakona izmijenjen je član 47. važećeg Zakona na način da je propisano da u sastav tripartitnog savjetodavnog vijeća ulaze i dva člana koja predlaže Savez opština i gradova, od kojih je jedan član iz reda izrazito nerazvijenih ili nerazvijenih jedinica lokalne samouprave, a drugi član iz reda srednje razvijenih ili razvijenih jedinica lokalne samouprave, kao i mandat članova Vijeća.

Članom 15. Prijedloga zakona izmijenjen je član 50. važećeg Zakona na način da su propisane vannastavne aktivnosti u školi i to: izleti, ekskurzije, stručne posjete, društveno-koristan rad, sportske i druge aktivnosti koje doprinose razvoju učenika, koje su predviđene godišnjim programom rada škole, način finansiranja vannastavnih aktivnosti, kao i da ministar donosi Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti.

Članom 16. Prijedloga zakona u članu 57. važećeg Zakona dodat je novi stav 7. kojim je propisano da ministar, na prijedlog RPZ-a, donosi Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu.

Članom 17. Prijedloga zakona u članu 59. važećeg Zakona poslije stava 3. dodat je novi stav 4. kojim je propisano da upotrebu udžbenika iz stručnih predmeta za Srednju školu unutrašnjih poslova odobrava ministar unutrašnjih poslova.

Članom 18. Prijedloga zakona poslije člana 61. važećeg Zakona dodat je član 61a. kojim je propisano da škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika, s ciljem prohodnosti kroz obrazovne nivoe, čime se omogućava primjena koncepta cjeloživotnog učenja i lakša pokretljivost radne snage, ko formira i ko čini Tim za karijerno vođenje i savjetovanje, kao i da Tim sarađuje sa osnovnim školama u procesu planiranja upisa učenika u školu, kao i sa visokoškolskim ustanovama i poslovnom zajednicom. Propisano je i da ministar donosi Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi.

Članom 19. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 6. člana 62. važećeg Zakona kojim je propisano da se upis učenika može vršiti i elektronski, putem jedinstvenog informacionog sistema Ministarstva.

Članom 20. Prijedloga zakona u članu 66. važećeg Zakona poslije stava 1. dodat je novi stav 2. kojim je propisano da se upis učenika u Srednju školu unutrašnjih poslova vrši na osnovu javnog konkursa koji raspisuje MUP.

Članom 21. Prijedloga zakona izmijenjen je člana 79. važećeg Zakona kojim je propisano da škola formira i vodi obrazovno-vaspitni karton za svakog učenika, kao i da će, izuzetno, škola omogućiti polaganje maturalnog, odnosno završnog ispita na osnovu pismenog zahtjeva učenika koji je tokom cijelog srednjeg obrazovanja imao odličan uspjeh.

Članom 22. Prijedloga zakona brisan je stav 2. člana 85. važećeg Zakona.

Čl. 23. i 24. Prijedloga zakona u čl. 88. i 89. važećeg Zakona riječi učenici sa posebnim potrebama zamjenjuju se riječima učenici sa smetnjama u razvoju.

Članom 25. Prijedloga zakona poslije člana 94. važećeg Zakona dodat je novi član 94a. kojim je propisano formiranje resursnog centra za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje.

Članom 26. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 4. člana 102. važećeg Zakona na način da je propisano ko ne može obavljati rad u školi.

Članom 27. Prijedloga zakona poslije člana 102. važećeg Zakona dodati su novi čl. 102a. i 102b. kojim su propisana područja rada nastavnika, pedagoga, psihologa, koordinatora praktične nastave, socijalnog radnika, bibliotekara i defektologa, odnosno specijalnog edukatora – rehabilitatora.

Članom 28. Prijedloga zakona izmijenjen je člana 104. važećeg Zakona na način da je propisano da direktor ne obavlja poslove u nastavi, kao i da stručni saradnici mogu obavljati poslove u nastavi, u okviru 40-časovne radne sedmice.

Članom 29. Prijedloga zakona poslije stava 2. člana 105. važećeg Zakona dodat je novi stav 3. kojim je propisano ko izuzetno može obavljati poslove koordinatora praktične nastave, kao i da ministar, na prijedlog RPZ-a, donosi Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi.

Članom 30. Prijedloga zakona izmijenjeni su st. 1. i 3. člana 107. važećeg Zakona kojim je propisano na koji način se vrši raspoređivanje radnika.

Članom 31. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 10. člana 112. važećeg Zakona na način da se riječi najniže plate nakon oporezivanja zamjenjuju riječima najniže neto plate, propisano je i da se stav 11. briše.

Članom 32. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 3. člana 114. važećeg Zakona propisano je na način da škola i stručnim saradnicima izdaje rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici.

Članom 33. Prijedloga zakona izmijenjen je član 116. važećeg Zakona kojim je propisano stručno usavršavanje nastavnika, stručnih saradnika, sekretara, računovođa i direktora, područja stručnog usavršavanja, program obuka i stručnog usavršavanja, kao i da ministar donosi Katalog programa obuka i usavršavanja, na prijedlog RPZ-a.

Članom 34. Prijedloga zakona izmijenjen je član 119a. važećeg Zakona kojim je propisano da, pored nastavnika, Svetosavsku nagradu dobijaju i stručni saradnici, kao i novi kriterijumi za bodovanje prilikom utvrđivanja liste kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade.

Članom 35. Prijedloga zakona izmijenjen je član 125. važećeg Zakona kojim je propisano da se broj ostalih radnika u školi, nivoi i vrste obrazovanja potrebni za obavljanje ostalih poslova u školi, način prijema i raspoređivanje ostalih radnika utvrđuju aktom škole, ali da je prije donošenja akta iz stava 5. ovog člana, potrebno da škola pribavi saglasnost Ministarstva za broj i strukturu ostalih radnika.

Članom 36. Prijedloga zakona brisan je stav 2. člana 126. važećeg Zakona.

Članom 37. Prijedloga zakona u članu 129. u stavu 2. važećeg Zakona izmijenjena je tačka 3) kojom je propisano da lice može biti izabrano za direktora škole pod uslovom da nije pravosnažnom presudom osuđivano, niti je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga i koje se ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece.

Članom 38. Prijedloga zakona izmijenjen je član 134. važećeg Zakona na način da je, između ostalog, propisano da će Vlada razriješiti direktora škole ako škola ne izda svim nastavnicima i stručnim saradnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici i ako se nastavnicima i stručnim saradnicima svakog mjeseca ne dostavlja obračunski list za platu, kao i da ministar donosi Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole.

Članom 39. Prijedloga zakona izmijenjen je stav 1. člana 146. važećeg Zakona kojim je propisan postupak priznavanja javne isprave.

Članom 40. Prijedloga zakona izmijenjen je član 150. važećeg Zakona kojim je propisano koju evidenciju i pedagošku dokumentaciju vodi škola, da se pedagoška dokumentacija i evidencija u školi vodi u pisanom i elektronskom obliku kroz Jedinstveni informacioni sistem Ministarstva (eDnevnik). Istim članom propisano je da u slučaju pogrešnog upisa podataka u elektronsku dokumentaciju i evidenciju, ispravku vrši predmetni nastavnik ili odjeljenjski starješina na osnovu odobrenja direktora i uz podatak se evidentira

posebna napomena koja sadrži datum izmjene, ime i prezime lica koje je izvršilo izmjenu i prepravljene podatke.

Članom 41. Prijedloga zakona poslije stava 4. člana 151. važećeg Zakona dodat je novi stav 5. kojim je propisano da se podaci u javne isprave upisuju ručno ili elektronski kroz Jedinstveni informacijski sistem Ministarstva (eDnevnik).

Članom 42. Prijedloga zakona izmijenjen je član 155. važećeg Zakona kojim je propisan način provjere učeničkih postignuća.

Članom 43. Prijedloga zakona izmijenjen je član 158. važećeg Zakona kojim je propisano obezbjeđivanje sredstava za rad škola.

Članom 44. Prijedloga zakona u članu 165. važećeg Zakona poslije stava 2. dodat je novi stav 3. kojim je propisano da nadzor i kontrolu realizacije nastavnog programa praktične nastave kod poslodavca vrši škola (direktor, pomoćnik direktora, stručni saradnici, nastavnici praktične nastave) i RPZ preko inspektora – prosvjetnih savjetnika.

Članom 45. Prijedloga zakona izmijenjen je član 168. važećeg Zakona u smislu da je izvršena korekcijau kaznenim odredbama na pozivanje izmijenjenih odredaba.

Članom 46. Prijedloga zakona dopunjen je član 170. važećeg Zakona i propisane su novčane kazne.

Članom 47. Prijedloga zakona izmijenjen je član 173. važećeg Zakona u smislu da je izvršena korekcijau prelaznim odredbama na pozivanje izmijenjenih odredaba.

Članom 48. Prijedloga zakona izmijenjena je tačka 2) člana 173a. važećeg Zakona kojom je propisano da donošenje Pravilnika o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi.

Članom 49. Prijedloga zakona poslije člana 173a. važećeg Zakona dodati su novi čl. 173b, 173v. i 173g. kojima se propisuje donošenje podzakonskih akata.

Članom 50. propisuje se stupanje ovog zakona na snagu.

VII PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

U skladu sa Odlukom o procjeni uticaja propisa („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/23) Procjena uticaja propisa se ne sprovodi na propise koji se donose po hitnom postupku.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

ZAKON O SREDNJEM OBRAZOVANJU I VASPITANJU

(Tekst predloženih izmjena i dopuna ugrađen u tekst Zakona)

Član 4.

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) obrazovanje je proces sticanja znanja, vještina i kompetencija, formiranja pogleda na svijet i psihofizičkog razvoja,

2) vaspitanje je proces formiranja ličnosti sa svim fizičkim, intelektualnim, moralnim, estetskim i radnim kvalitetima,

3) nastava je složen, planski organizovan i vođen proces u kome učenici usvajaju znanja, stiču vještine i navike, psihofizički se razvijaju i vaspitavaju,

4) nastava na daljinu je oblik nastave koji je zasnovan na prenošenju obrazovnih sadržaja i instrukcija za učenje primjenom različitih sredstava elektronske komunikacije,

5) nastavnim planom i programom propisuje se spisak nastavnih predmeta, njihov redoslijed po razredima, sedmični i godišnji broj časova po predmetima, razredima i ukupno, i njime se određuju i konkretizuju obim, struktura, dubina i redoslijed sadržaja nastavnih predmeta, odnosno područja zastupljenih u nastavnom planu i daju sažeta didaktičko-metodička uputstva za njihovu obradu,

6) modul je logički zaokružena cjelina funkcionalno i tematski povezanih programskih sadržaja i oblika rada, koja sadrži ishode učenja i kriterijume za njihovo ispitivanje i ocjenjivanje, obuhvatajući jedan ili više predmeta, a dio je programa za sticanje kvalifikacije; s tim u vezi modularna nastava ima za cilj razvijanje učeničkih kompetencija za cjeloživotno učenje,

7) ishodi učenja opisuju šta učenik treba da zna, razumije i može obavljati na osnovu završenog procesa učenja, definisanog kroz znanje, vještine i kompetencije,

8) kompetencije predstavljaju dinamičnu kombinaciju znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti,

9) ključne kompetencije su prenosivi multifunkcionalni sistemi znanja, vještina, sposobnosti, stavova i vrijednosti, koji su potrebni svim pojedincima za njihovo lično ostvarenje i razvoj, uključivanje u društvo i zapošljavanje (jezičko-komunikacione kompetencije na maternjem jeziku, jezičko-komunikacione kompetencije na stranom jeziku, matematička pismenost, informatička pismenost, kompetencije u nauci i tehnologiji, učenje kako se uči, samoinicijativnost i preduzetničke kompetencije, kreativno-produktivne, fizičko-zdravstvene i interpersonalne kompetencije, kulturna osviještenost i kulturološko izražavanje),

10) vještine predstavljaju sposobnost primjene znanja i korištenja principa „znati kako“ da se izvrši određeni zadatak i da se riješi problem; u kontekstu Evropskog kvalifikacionog okvira vještine se definišu kao kognitivne (uključuju korištenje logičkog, intuitivnog i kreativnog razmišljanja), praktične (uključujući fizičku spretnost i korištenje metoda, materijala, sprava i instrumenata) i socijalne vještine (vještine komuniciranja i saradnje, emocionalna inteligencija i druge),

11) inkluzivno obrazovanje podrazumijeva pravo na jednake mogućnosti tokom obrazovanja za sva lica, posebno pravo djece sa smetnjama u razvoju i nadarene djece na maksimalni razvoj njihovog potencijala, podrškom koja uključuje fleksibilan program, adekvatno pripremljene nastavnike i stručnu podršku kojoj je cilj razvijanje ključnih kompetencija, tolerancije, prihvatanje različitosti i socijalna inkluzija,

12) karijerno vođenje i savjetovanje je podrška učenicima s ciljem jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika,

13) prilagođeni nastavni plan i program je akt kojim se utvrđuje nastavni plan i program za učenike sa smetnjama u razvoju, a koji sadrži: nastavne predmete, njihov redoslijed po razredima, sedmični i godišnji broj časova po predmetima, razredima i ukupno,

14) obrazovno-vaspitni karton učenika sadrži osnovne podatke o učeniku, podatke o procesu napredovanja u vaspitanju, obrazovanju i socijalizaciji,

15) formativno ocjenjivanje je redovno provjeravanje postignuća i praćenje vladanja učenika tokom savladavanja školskog programa, koje sadrži povratnu informaciju i preporuke za dalje napredovanje i, po pravilu, se evidentira u obrazovno-vaspitni karton učenika,

16) sumativno ocjenjivanje jeste vrednovanje postignuća učenika na kraju programske cjeline ili za klasifikacioni period iz predmeta i vladanja, koje je po pravilu brojčano i unosi se u dnevnik, te u obrazovno-vaspitni karton učenika,

17) mreža škola je broj, struktura i prostorni raspored postojećih škola koje obavljaju djelatnost srednjeg obrazovanja i vaspitanja na području Republike Srpske, sa svim njihovim područnim odjeljenjima,

18) ekvivalent podrazumijeva zvanja stečena prema propisima iz oblasti visokog obrazovanja koja su važila do 2006. godine,

19) stručni tim škole čine nastavnici škole, stručni saradnici i po potrebi, stručno lice iz druge ustanove koje može doprinijeti radu stručnog tima,

20) nadaren učenik je učenik koji se ističe vrlo visokim stepenom opšteg intelektualnog razvoja, odnosno koji ima sveukupnu natprosječnu sposobnost koja omogućava brže, lakše i bolje rješavanje složenih problema, što učenika u odnosu na druge čini naprednijim,

21) talentovan učenik je učenik koji ima natprosječno razvijenu specifičnu sposobnost koja omogućava brzo i lako sticanje neke vještine, kao i visoko postignuće uspjeha u određenom polju,

22) klasifikacija zanimanja za srednje stručno obrazovanje i obuku je akt kojim se utvrđuju struke, dužina obrazovanja, nivo i oblik obrazovanja i vrsta škole. Klasifikacija se, prema potrebi, strukturira u skladu sa kretanjima na tržištu rada i usaglašava sa evropskom praksom i evropskim klasifikacijskim okvirom za cjeloživotno učenje,

23) kvalifikacijski okvir u Republici je instrument klasifikovanja kvalifikacija kojim se primjenjuje Evropski kvalifikacijski okvir na cjelokupni sistem obrazovanja u Republici, a služi za povezivanje kvalifikacija stečenih završetkom određenog nivoa obrazovanja s kvalifikacijama u drugim evropskim zemljama,

24) dualni sistem obrazovanja podrazumijeva naizmjenično učenje kod poslodavaca i u školi,

25) standardi osiguranja kvaliteta u obrazovanju i obuci sadrže standarde koji će biti korišteni u internim i eksternim evaluacijama škola putem praćenja indikatora standarda,

26) ferijalna praksa je angažman učenika s ciljem primjene stečenih znanja, vještina i iskustava tokom školovanja, te formiranja pozitivnog odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom.

Član 28.

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Odluku o broju, strukturi i prostornom rasporedu škola u Republici (u daljem tekstu: mreža škola), najmanje svake četiri godine, a najkasnije do kraja maja u godini u kojoj se predlaže.

(2) Kriterijumi za utvrđivanje mreže škola su:

- 1) broj i uzrast učenika koji završavaju osnovnu školu na određenom području,
- 2) dostupnost i jednaki uslovi za sticanje obrazovanja i vaspitanja,
- 3) specifičnost područja (brdsko-planinsko, pogranično, nedovoljno razvijeno),
- 4) razvojne specifičnosti područja na osnovu utvrđenih potreba za zapošljavanje,
- 5) razvijenost saobraćajne komunikacije,
- 6) ekonomičnost i racionalnost u korištenju kadra, sredstava, prostora i opreme,
- 7) finansijske mogućnosti osnivača,
- 8) interes i potrebe jedinice lokalne samouprave, tržišta rada i društvenih partnera.

Član 29.

(1) Ispunjenost uslova za nastavak rada i obavljanje djelatnosti škole utvrđuje se obavezno svake četiri godine, a po potrebi i ranije.

(2) Ministarstvo određuje rok za otklanjanje nepravilnosti i nedostataka, koji ne može biti duži od godinu dana, ako se redovnom kontrolom utvrdi da škola ne obavlja djelatnost na propisan način ili se vanrednim pregledom utvrdi da škola nema potrebne uslove za rad propisane ovim zakonom.

(3) Ministarstvo zabranjuje rad školi koja ne ispuni propisane uslove u roku iz stava 2. ovog člana.

(4) Osnivač je obavezan da donese odluku o prestanku rada škole u roku od tri mjeseca od dana zabrane rada školi.

(5) U slučaju prestanka rada škole, osnivač je dužan da zatečenim učenicima osigura završetak obrazovanja u drugoj školi, pod uslovima koji su važili prilikom njihovog upisa.

(6) Osnivač privatne škole dostavlja Ministarstvu odluku o prestanku rada škole.

(7) Ukoliko osnivač ne donese odluku o prestanku rada škole u roku iz stava 4. ovog člana, ministar rješenjem odlučuje o prestanku rada škole i nalaže brisanje te škole iz Registra srednjih škola.

(8) Rješenje iz stava 7. ovog člana je konačno i protiv tog rješenja nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom.

(9) Škola koja je prestala da radi briše se iz Registra srednjih škola.

(10) Škola može prestati da radi samo na kraju školske godine.

(11) Javne isprave izdate nakon prestanka rada škole i njenog brisanja iz Registra, pravno su ništavne.

(12) Odluka o prestanku rada škole i brisanju iz Registra srednjih škola objavljuje se u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Član 31.

(1) Zavisno od vrste nastavnog plana i programa škola može biti osnovana i registrovana kao:

- 1) gimnazija,
- 2) umjetnička škola, muzička, baletska, likovna,
- 3) stručna tehnička škola u četvorogodišnjem trajanju,
- 4) stručna škola u trogodišnjem trajanju,
- 5) stručna škola u dvogodišnjem trajanju,
- 6) vjerska škola u četvorogodišnjem trajanju,**
- 7) vjerska škola u petogodišnjem trajanju,
- 8) škola za učenike sa posebnim potrebama.

(2) Škola iz stava 1. ovog člana, može biti organizovana i kao srednjoškolski centar, u čijem sastavu se nalazi najviše četiri struke, izuzev škola koje obrazuju djecu sa posebnim potrebama, a koje mogu imati najviše pet struka.

(3) Srednjoškolski centar iz stava 2. ovog člana, u svom sastavu može da ima gimnaziju i najviše tri struke, a ako nema u svom sastavu gimnaziju, može imati najviše četiri struke.

(4) Škola može biti osnovana kao Srednja škola unutrašnjih poslova, u sastavu Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP), kao stručna tehnička škola u dvogodišnjem ili u četvorogodišnem trajanju.

(5) Rad Srednje škole unutrašnjih poslova organizuje se u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova.

(6) Nastavni planovi i programi za sve škole treba da budu uporedivi sa programima zemalja Evropske unije i da promovišu ideju cjeloživotnog učenja.

(7) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi pravilnike o nastavnom planu i programu za sve vrste škola.

(8) Nastavni program za nastavni predmet vjeronauka donosi ministar na prijedlog nadležnog organa odgovarajuće crkve ili vjerske zajednice.

(9) Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova, na prijedlog RPZ-a, donosi ministar uz saglasnost ministra unutrašnjih poslova.

Član 32.

(1) U gimnaziji se stiče opšte obrazovanje u četvorogodišnjem trajanju kojim se obezbjeđuje priprema za nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(2) Nastavnim planom i programom za gimnaziju utvrđuju se smjerovi i nastavni predmeti.

(3) Nastavnim planom i programom iz stava 2. ovog člana utvrđuju se: nastavni predmeti u skladu sa nastavnim planom za svaki smjer, predmet i razred, sedmični broj časova po predmetima i ukupan sedmični i godišnji broj časova nastave, opšti i posebni ciljevi nastavnih programa kojima se određuje obim i dubina nastavnih sadržaja u pojedinim nastavnim predmetima, te ishodi učenja usklađeni sa uzrastom učenika, kao i korelacija sa drugim nastavnim predmetima, te didaktički i drugi uslovi za izvođenje nastavnog plana i programa.

(4) Unapređivanje kvaliteta nastavnog plana i programa za gimnaziju vrši se na osnovu utvrđivanja standarda znanja u skladu sa ishodima učenja.

(5) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi standarde profesionalnih kompetencija za nastavnike i stručne saradnike, radi unapređivanja kvaliteta rada nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji.

(6) Smjerovi u gimnaziji su:

- 1) opšti smjer,
- 2) društveno-jezički smjer,
- 3) prirodno-matematički smjer,
- 4) računarsko-informatički smjer,
- 5) drugi smjer koji odobri ministar.

(7) Obrazovno-vaspitni rad u gimnaziji ostvaruje se:

- 1) u I, II i III razredu u 36 petodnevni nastavnih sedmica,
- 2) u IV razredu u 32 petodnevne nastavne sedmice.

(8) Nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika, može da utvrdi do 20% nastavnih programa za gimnazije, u okviru postojećih tema u nastavnom planu

i programu s ciljem razvoja opštih učeničkih kompetencija, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.

Član 35.

(1) U muzičku školu može da se upiše lice koje je završilo osnovnu školu, odnosno osnovnu muzičku školu, ako prethodno položi ispit na nivou programa tog obrazovanja.

(2) Muzička škola dužna je da na organizovan način uvodi učenike u javni i kulturni život sredine u kojoj se nalazi, i to:

- 1) organizovanjem koncerata učenika, ansambala, orkestara i hora u školi i van škole,
- 2) učešćem na takmičenjima, festivalima, smotrama i ostalim manifestacijama,
- 3) učešćem učenika u programima prigodnih proslava u jedinici lokalne samouprave i Republici,
- 4) nastupima u sredstvima javnog informisanja,
- 5) razmjenom koncerata sa drugim školama u zemlji i inostranstvu,
- 6) organizovanjem susreta, tribina, savjetovanja sa tematikom muzičkog obrazovanja.

(3) Ministar donosi Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola.

Član 37.

(1) U stručnoj tehničkoj školi u četvorogodišnjem trajanju ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program, stručno-teoretski i praktični program, čijim završavanjem učenik stiče kvalifikaciju srednje spreme odgovarajuće struke i zanimanja, kojim se omogućava zapošljavanje i nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(2) U stručnoj školi u trogodišnjem trajanju ostvaruje se opšteobrazovni, stručno-teoretski i praktični program, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja, potrebnih za obavljanje poslova određenog stepena složenosti.

(3) U stručnoj školi u dvogodišnjem trajanju ostvaruje se opšteobrazovni, stručno-teoretski i praktični program, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja, potrebnu za obavljanje manje složenih poslova.

(4) U vjerskoj školi u četvorogodišnjem ili petogodišnjem trajanju ostvaruje se odgovarajući opšteobrazovni program i poseban program za obrazovanje vjerskih službenika, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu kojom se omogućava zapošljavanje i nastavak obrazovanja na visokoškolskim ustanovama.

(5) U školi za učenike sa **smetnjama u razvoju** u dvogodišnjem ili trogodišnjem trajanju ostvaruju se stručni, posebno prilagođeni programi, čijim završavanjem učenik stiče srednju spremu odgovarajuće struke i zanimanja, potrebnu za obavljanje manje složenih poslova.

Član 39.

(1) U stručnoj tehničkoj školi u četvorogodišnjem trajanju i stručnoj školi u trogodišnjem trajanju nastavni planovi i programi za stručne predmete

podrazumijevaju primjenu modularne metodologije koja omogućava brzo reagovanje na promjene u društvu i tehnologiji.

(2) Osnov za donošenje nastavnog plana i programa za sve vrste škola je zanimanje.

(3) Zanimanje, u smislu ovog zakona, obuhvata opšte i stručne sadržaje zasnovane na dostignućima nauke i tehnologije neophodne za obavljanje poslova određenog stepena složenosti u okviru područja rada, odnosno za dalje školovanje.

(4) Nastavnim planom i programom iz stava 1. ovog člana utvrđuje se svrha programa, cilj programa, nastavni predmeti i ishodi učenja, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, sedmični i godišnji broj časova za svaki predmet i njihov raspored po razredima i ukupno, didaktičko-metodička uputstva za njihovu obradu i ishodi učenja.

(5) Nastavničko vijeće, na prijedlog stručnih aktiva nastavnika ili poslodavaca, može da utvrdi do 30% nastavnih programa za stručne predmete, u okviru postojećih tema u nastavnom planu i programu, u skladu sa potrebama tržišta rada jedinice lokalne samouprave, na osnovu mišljenja RPZ-a i uz saglasnost ministra.

Član 43.

(1) Vlada, na prijedlog Ministarstva, donosi Uredbu o klasifikaciji zanimanja.

(2) Izmjene i dopune uredbe iz stava 1. ovog člana podrazumijevaju upisivanje novih zanimanja za koje postoje odobreni nastavni planovi i programi – moduli ili javno važeći programi obrazovanja odraslih koji vode do kvalifikacije, kao i brisanje zanimanja koja su prestala da budu relevantna za tržište rada.

(3) Inicijativu za ažuriranje klasifikacije zanimanja može pokrenuti Ministarstvo, ili drugo nadležno ministarstvo, Privredna komora, **Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora**, srednja stručna škola, poslodavac, jedinica lokalne samouprave, kao i drugi subjekti relevantni za srednje obrazovanje.

(4) Ažuriranje se sprovodi, po pravilu, jednom godišnje, prije raspisivanja javnog konkursa za upis učenika u prvi razred, u skladu sa st. 1. i 2. ovog člana.

Član 44.

(1) Praktična nastava u srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama organizuje se radi primjene stečenih znanja i sticanja i razvijanja novih vještina kroz praktični rad.

(2) Praktična nastava izvodi se u skladu sa nastavnim planovima i programima u objektima škole (u kabinetima praktične nastave, školskim radionicama, te drugim objektima opremljenim za nastavu u skladu sa odgovarajućim normativima) i u objektima van škole kod poslodavca.

(3) Praktična nastava iz stava 2. ovog člana može se realizovati kod poslodavca najmanje u obimu od 25% od ukupnog obima časova praktične nastave.

(4) Praktična nastava kod poslodavca izvodi se pod stručnim nadzorom škole i poslodavca, koji imaju odgovarajuću opremu, sredstva i druge uslove u skladu sa nastavnim planom i programom.

(5) Za učenika sa smetnjama u razvoju u okviru praktične nastave obezbjeđuje se prilagođavanje radnog mjesta u odnosu na njegove mogućnosti i vrstu smetnje.

Član 45.

(1) U srednjim stručnim i stručnim tehničkim školama nastava se može izvoditi i u dualnom sistemu obrazovanja, u skladu sa nastavnim planovima i programima određene struke i zanimanja.

(2) Praktična nastava u dualnom sistemu obrazovanja odvija se u cijelosti kod poslodavca, uz obezbjeđenu naknadu i mentorstvo.

(3) Izvođenje dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavaca zasniva se na sljedećim principima:

1) partnerstvo škole i poslodavca – saradnja, ali i jasna podjela obaveza i odgovornosti u obezbjeđivanju kvalitetne praktične nastave,

2) uspostavljanje socijalnog partnerstva na lokalnom nivou – uključenost svih zainteresovanih strana u proces planiranja, realizacije i praćenja efekata dualnog obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca,

3) profesionalnost – uspostavljanje formalno-pravnog odnosa između učenika, poslodavca i škole u procesu obrazovanja,

4) etičnost – poštovanje ličnosti i dostojanstva učenika i ostvarivanje ciljeva obrazovanja,

5) osiguranje kvaliteta – koordinacija i uspostavljanje standarda na svim nivoima i praćenje efikasnosti dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca,

6) karijerno vođenje i zapošljivost – razvoj vještina upravljanja karijerom i obezbjeđivanje većih šansi za zapošljavanje,

7) dostupnost – jednaki uslovi za sve za kvalitetan pristup dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca,

8) relevantnost – usklađenost s potrebama poslodavaca i tržišta rada,

9) prohodnost – pristup različitim područjima rada u okviru istog nivoa obrazovanja i ka višim nivoima obrazovanja,

10) cjeloživotno učenje – omogućavanje obrazovanja i razvoja tokom cijelog života u svim oblastima života i rada,

11) pravo izbora – sloboda izbora zanimanja,

12) jednake mogućnosti – obezbjeđivanje jednakih uslova za sticanje obrazovanja, bez diskriminacije.

(4) Ministarstvo, RPZ, Privredna komora, Unija poslodavaca i Zanatsko-preduzetnička komora uspostavljaju institucionalno partnerstvo i saradnju s ciljem sprovođenja dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca.

(5) Oblici, postupci, uslovi, period trajanja i prava i obaveze učenika i poslodavca za izvođenje dualnog sistema obrazovanja i praktične nastave kod poslodavca reguliše se ugovorima o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca.

(6) Ugovori iz stava 5. ovog člana su:

1) ugovor između škole i poslodavca,

2) ugovor između poslodavca, roditelja učenika i škole.

(7) Škola vodi evidenciju o zaključenim ugovorima iz stava 5. ovog člana.

(8) Provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje praktične nastave kod poslodavca vrši Privredna komora.

(9) Uslove i način provjere ispunjenosti uslova iz stava 7. ovog člana propisuje Privredna komora.

(10) Registar ugovora o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca vodi Privredna komora.

(11) Poslodavac je dužan da Privrednoj komori dostavi ugovor o dualnom sistemu obrazovanja i o obavljanju praktične nastave kod poslodavca, u roku od osam dana od dana zaključivanja ugovora, radi upisa u registar ugovora.

(12) Učenik koji obavlja praktičnu nastavu kod poslodavca ili dio praktične nastave kod poslodavca ima mentora, kojeg je poslodavac odredio da realizuje praktičnu nastavu.

(13) Mentor je lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca i ima položen ispit za mentora, koji se polaže u Privrednoj komori.

(14) Obuku mentora sprovodi Privredna komora po programima koje propisuje RPZ uz saglasnost ministra.

Član 46.

(1) Poslodavac je dužan da obezbijedi uslove učeniku da redovno pohađa praktičnu nastavu i ispunjava obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom.

(2) Učenik je dužan da redovno pohađa praktičnu nastavu i ispunjava obaveze u skladu sa nastavnim planom i programom.

(3) Škola i poslodavac dužni su da obuče učenika osnovnim mjerama zaštite na radu pri izvođenju praktične nastave.

(4) Zaštitu na radu iz stava 3. ovog člana obezbjeđuju škola i poslodavac.

(5) Ministar donosi Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca.

Član 46a.

(1) Škola može da organizuje ferijalnu praksu koja se izvodi nakon završetka nastavne godine, kod poslodavca (u privrednim društvima, ustanovama i kod samostalnih preduzetnika), na školskim poljoprivrednim ekonomijama, u školskim restoranima i u okviru ostalih proširenih djelatnosti škole pod uslovom da imaju obezbijeđenu odgovarajuću opremu, sredstva i druge uslove, uz mogućnost naknade.

(2) Ferijalna praksa iz stava 1. ovog člana se organizuje pod stručnim nadzorom škole i poslodavca, s ciljem proširivanja i primjene znanja, vještina, iskustava i stavova stečenih na praktičnoj nastavi, te formiranja odnosa prema radu, kao i upoznavanja sa stvarnim poslovnim svijetom.

(3) Uslovi, način organizacije, prava i obaveze ugovornih strana, iznos naknade i obaveze po osnovu osiguranja za izvođenje ferijalne prakse utvrđuju se ugovorom između škole, roditelja učenika i poslodavca.

(4) Ugovor iz stava 3. ovog člana obavezno sadrži odredbe o zaštiti na radu učenika tokom obavljanja ferijalne prakse.

(5) Ministar donosi Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse.

Član 47.

(1) U cilju obezbjeđenja veze između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i tržišta rada, osniva se tripartitno savjetodavno vijeće (u daljem tekstu: Vijeće), na nivou Republike, koje ima savjetodavnu ulogu, a u čiji sastav su uključeni predstavnici poslodavaca, sindikata, **jedinica lokalne samouprave** i Ministarstva.

(2) Vijeće u okviru svoje nadležnosti:

1) predlaže načine i oblike saradnje srednjih stručnih škola sa društvenim partnerima,

2) učestvuje u kreiranju upisne politike u srednjim stručnim školama prema potrebama tržišta rada,

3) prikuplja i obezbjeđuje redovne informacije o potrebama i promjenama na tržištu rada,

4) predlaže poboljšanja u izvođenju praktične nastave u srednjim stručnim školama,

5) predlaže Ministarstvu program i načine edukacije nastavnika u srednjim stručnim školama,

6) obavlja druge zadatke i aktivnosti koji doprinose uspostavljanju veće saradnje između srednjeg stručnog obrazovanja, obuke i tržišta rada.

(3) Vijeće ima **devet** članova, i to:

1) četiri člana, koji predstavljaju tržište rada, od kojih po jednog člana predlažu:

1. Privredna komora,

2. Udruženje poslodavaca Republike Srpske,

3. Zavod za zapošljavanje Republike Srpske,

4. Zanatsko-preduzetnička komora,

2) dva člana koje predlaže Ministarstvo,

3) jednog člana kojeg predlaže Sindikat obrazovanja, nauke i kulture Republike Srpske.

4) dva člana koja predlaže Savez opština i gradova, od kojih je jedan član iz reda izrazito nerazvijenih ili nerazvijenih jedinica lokalne samouprave, a drugi član iz reda srednje razvijenih ili razvijenih jedinica lokalne samouprave.

(4) Rad člana Vijeća je dobrovoljan i ne plaća se.

(5) Ministar rješenjem imenuje članove Vijeća.

(6) Vijeće se imenuje na period od četiri godine.

Član 50.

(1) U školi se učenicima omogućavaju vannastavne aktivnosti koje se zasnivaju na dobrovoljnom izjašnjavanju učenika, u skladu sa mogućnostima i potrebama škole, s ciljem razvijanja njihovih kreativnih potencijala, sticanja znanja, vještina i sposobnosti kojima će se koristiti u životu.

(2) Vannastavne aktivnosti su: izleti, ekskurzije, stručne posjete, društveno-koristan rad, sportske i druge aktivnosti koje doprinose razvoju učenika, koje su predviđene godišnjim programom rada škole.

(3) Izlet je jednodnevni ili poludnevni zajednički odlazak učenika u pratnji nastavnika, izvan prostorija škole, koji organizuje i realizuje škola samostalno ili u saradnji sa turističkom agencijom radi rekreacije ili ispunjavanja nastavnih sadržaja u prirodnom okruženju i koja je kao takva unaprijed pripremljena kombinacija dviju ili više turističkih usluga u trajanju kraćem od 24 sata.

(4) Ekskurzija predstavlja oblik obrazovno-vaspitnog rada koji se ostvaruje kroz višednevno putovanje i boravak učenika u pratnji nastavnika, koji organizuje i realizuje škola u saradnji sa turističkom agencijom i koja kao takva obavezno uključuje turistički paket-aranžman koji obuhvata kombinaciju od najmanje dvije pojedinačne usluge koje se sastoje od usluge prevoza, smještaja ili drugih turističkih i ugostiteljskih usluga, koje čine jednu cjelinu, a pružaju se u vremenu dužem od 24 sata.

(5) Stručne posjete su jednodnevno ili višednevno putovanje i boravak učenika, u pratnji nastavnika, na unaprijed određenoj destinaciji radi posjete obrazovnim, privrednim i drugim subjektima, koje organizuje i realizuje škola samostalno ili u saradnji sa turističkom agencijom i kao takva obavezno uključuje posebne oblike obrazovno-vaspitnog rada učenika i nastavnika izvan sjedišta škole, radi ostvarivanja pojedinih dijelova nastavnog plana i programa.

(6) Društveno-koristan rad u zajednici predstavlja poseban oblik obrazovno-vaspitnog rada, planiran godišnjim programom rada škole, koji podrazumijeva uključivanje učenika i nastavnika u humanitarni rad i aktivnosti, usmjerene ka jačanju svijesti i pozitivnog odnosa učenika prema prirodnom i društvenom ambijentu u kojem živi.

(7) U slučaju organizacije grupnih školskih putovanja, kao što su ekskurzije, izleti, stručne posjete, škola je obavezna da zaključi ugovor sa turističkom agencijom koja posjeduje licencu Ministarstva trgovine i turizma za obavljanje poslova turističke agencije.

(8) Oblik i sadržaj ugovora o organizovanju ekskurzije propisuje se pravilnikom koji donosi ministar trgovine i turizma, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast turizma.

(9) Za organizovanje ekskurzija potrebna je saglasnost RPZ-a.

(10) Za organizovanje stručnih posjeta potrebna je saglasnost Ministarstva.

(11) Vannastavne aktivnosti mogu se finansirati: sredstvima roditelja, sredstvima škole, donacijama, iz drugih izvora.

(12) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti.

Član 57.

(1) Obrazovno-vaspitni rad može da se ostvaruje i kao nastava na daljinu.

(2) Nastava na daljinu može da se organizuje za redovnog učenika koji nije u mogućnosti da pohađa nastavu i druge oblike obrazovno-vaspitnog rada zbog: bolesti, invaliditeta, kao i nemogućnosti putovanja do škole zbog života u udaljenim sredinama.

(3) Nastava na daljinu ostvaruje se u izuzetnim slučajevima na zahtjev roditelja, za svaku školsku godinu, na prijedlog škole, uz saglasnost ministra.

(4) O nastavi na daljinu škola odlučuje na osnovu raspoloživih tehničkih mogućnosti i sredstava potrebnih za ovaj vid obrazovanja i vaspitanja.

(5) Škola vodi evidenciju o obrazovanju i vaspitanju učenika koji ostvaruju nastavu na daljinu.

(6) U slučajevima proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima, škola može organizovati nastavu na daljinu primjenom različitih sredstava elektronske komunikacije, uz saglasnost Ministarstva.

(7) Ministar na prijedlog RPZ-a donosi Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu.

Član 59.

(1) Školski udžbenik je osnovno i obavezno nastavno sredstvo i izvor učenja propisan nastavnim planom i programom.

(2) Uz udžbenik, kao osnovno i obavezno nastavno sredstvo, koriste se priručnik, radna sveska, zbirka zadataka i druga literatura.

(3) U srednjem obrazovanju koriste se udžbenici i nastavna sredstva koje odobri ministar.

(4) Upotrebu udžbenika iz stručnih predmeta za školu unutrašnjih poslova odobrava ministar unutrašnjih poslova.

(5) Udžbenici se objavljuju u katalogu udžbenika za određenu školsku godinu.

(6) Udžbenici i nastavna sredstva moraju zadovoljiti naučne, pedagoške, psihološke, etičke, didaktičko-metodičke, jezičke, estetske i tehničke standarde definisane zakonom kojim se propisuje ova oblast.

(7) Pored uslova navedenih u stavu 6. ovog člana, udžbenici i nastavna sredstva moraju da budu urađeni i usklađeni sa nastavnim planom i programom, te primjereni uzrastu učenika.

(8) RPZ provjerava ispunjenost uslova iz stava 7. ovog člana, o čemu daje mišljenje koje dostavlja Ministarstvu.

(9) Sadržaj udžbenika mora biti u saglasnosti sa Ustavom Republike Srpske i međunarodnim konvencijama.

(10) Udžbenik ne smije sadržavati reklamni sadržaj.

(11) Udžbenik može biti objavljen u štampanom i elektronskom obliku.

(12) Ministar donosi Spisak odobrenih udžbenika za narednu školsku godinu, najkasnije do kraja maja tekuće godine.

(13) Ministar donosi Pravilnik o standardima kvaliteta udžbenika za srednju školu.

Član 61a.

(1) Škola podstiče i prati karijerni razvoj učenika, s ciljem prohodnosti kroz obrazovne nivoe, čime se omogućava primjena koncepta cjeloživotnog učenja i lakša pokretljivost radne snage.

(2) Škola formira Tim za karijerno vođenje i savjetovanje (u daljem tekstu: Tim), s ciljem jačanja vještina upravljanja karijerom i donošenja odgovornih odluka o profesionalnoj budućnosti učenika.

(3) Tim čine predstavnici zaposlenih u školi i, po potrebi, predstavnik jedinice lokalne samouprave, visokoškolskih ustanova, poslodavaca i strukovnih udruženja.

(4) Sastancima mogu da prisustvuju i predstavnici roditelja i učenika.

(5) Tim sarađuje sa osnovnim školama u procesu planiranja upisa učenika u školu, kao i sa visokoškolskim ustanovama i poslovnom zajednicom.

(6) Ministar donosi Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi.

Član 62.

(1) U prvi razred škole upisuje se lice koje je završilo osnovnu školu i nije starije od 17 godina.

(2) Lica koja se upisuju u škole za učenike sa smetnjama u razvoju mogu imati drugu dobnu granicu za upis u prvi razred, a najviše do navršene 21. godine.

(3) Upis učenika vrši se na osnovu javnog konkursa.

(4) Status redovnog učenika može se steći samo u jednoj školi.

(5) Izuzetak od stava 4. ovog člana može biti odličan učenik koji ima status redovnog učenika u jednoj školi i može u isto vrijeme da se upiše i u muzičku školu.

(6) Upis učenika može se vršiti i elektronski, putem jedinstvenog informacionog sistema Ministarstva.

Član 66.

(1) Upis u drugi, treći i četvrti razred vrši se svake godine prije početka školske godine, a najkasnije do 31. avgusta, a broj učenika određuje se u skladu sa članom 55. ovog zakona.

(2) Upis učenika u Srednju školu unutrašnjih poslova vrši se na osnovu javnog konkursa koje raspisuje MUP, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast policije i unutrašnjih poslova.

(3) Izuzetno od stava 1. ovog člana, u slučaju proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja i u drugim opravdanim slučajevima ministar, uz saglasnost Vlade, može odrediti i druge rokove.

(4) Ministar, uz saglasnost Vlade, donosi naredbu o određivanju drugih rokova za upis učenika u drugi, treći i četvrti razred.

Član 79.

(1) Radi kontinuiranog praćenja rada i razvoja učenika, škola formira i vodi **obrazovno-vaspitni** karton za svakog učenika, sa početnim podacima preuzetim iz osnovne škole.

(2) Po završetku svakog razreda u školi, učeniku koji završi razred škola izdaje svjedočanstvo o završenom razredu.

(3) Na kraju srednjeg obrazovanja, poslije položenog završnog ispita ili maturalnog ispita, škola izdaje učeniku diplomu o završenom obrazovanju.

(4) Učenik koji je tokom cijelog srednjeg obrazovanja imao odličan uspjeh i primjerno vladanje oslobađa se polaganja maturalnog, odnosno završnog ispita.

(5) Izuzetno, škola će omogućiti polaganje maturalnog, odnosno završnog ispita na osnovu pismenog zahtjeva učenika iz stava 4. ovog člana.

Član 85.

(1) Učenik prelazi u drugu školu na osnovu ispisnice u roku od osam dana od dana izdavanja ispisnice i svjedočanstava o završenom prethodnom razredu.

(2) Ispisnica se izdaje u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva roditelja za izdavanje ispisnice.

(3) U toku postupka isključenja učenika iz škole, škola ne može učeniku izdati ispisnicu do konačne odluke školskog odbora.

Član 88.

(1) Djeca sa posebnim obrazovno-vaspitnim potrebama imaju pravo na srednje obrazovanje.

(2) Obrazovanje djece i mladih sa posebnim obrazovno-vaspitnim potrebama sastavni je dio jedinstvenog obrazovnog sistema Republike.

(3) Učenici sa posebnim obrazovno-vaspitnim potrebama (u daljem tekstu: učenici sa posebnim potrebama) su:

- 1) nadareni i talentovani učenici,
- 2) učenici sa smetnjama u razvoju:
 1. učenici sa oštećenjem vida,
 2. učenici sa oštećenjem sluha,

3. učenici sa oštećenjem u govorno-glasovnoj komunikaciji,
 4. učenici sa tjelesnim oštećenjem i hroničnim oboljenjima,
 5. učenici sa intelektualnim oštećenjem,
 6. učenici sa psihičkim poremećajima i oboljenjima,
 7. učenici sa višestrukim smetnjama,
- 3) učenici sa smetnjama u učenju, problemima u ponašanju i emocionalnim problemima,
- 4) učenici sa smetnjama uslovljenim vaspitanjem, socijalnim, ekonomskim i kulturnim faktorima.
- (4) Učenici sa **smetnjama u razvoju** upisuju se na osnovu nalaza i mišljenja stručne komisije o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju, a koje donosi nadležna ustanova.
- (5) Prijedlog za utvrđivanje, odnosno ponovno utvrđivanje vrste i stepena ometenosti u razvoju može da podnese roditelj, ljekar u nadležnoj zdravstvenoj ustanovi, ustanova socijalne i dječje zaštite, škola i druga javna, nevladina i privatna organizacija, kao i pojedinac.
- (6) Nalazom i mišljenjem o procjeni potreba i usmjeravanju djece i omladine sa smetnjama u razvoju, u skladu sa vrstom i stepenom ometenosti u razvoju predlaže se školovanje i profesionalno usmjeravanje učenika u skladu sa ovim zakonom.
- (7) Obrazovanje učenika sa posebnim potrebama odvija se u redovnim školama ili školama za djecu sa smetnjama u razvoju.
- (8) Učenici sa **smetnjama u razvoju** imaju pravo da budu u redovnom razredu, ako je to u skladu sa njihovim potrebama i psihofizičkim mogućnostima i ukoliko je školi odobren upis za zanimanje za koji postoji prilagođeni nastavni plan i program.
- (9) Rad sa učenicima sa smetnjama u razvoju može se organizovati u manjim grupama u školi ili pojedinačnim radom sa nastavnikom – defektologom.

Član 89.

- (1) Učenici sa **smetnjama u razvoju** stiču srednje obrazovanje i vaspitanje u redovnim školama u kojima je odobreno školovanje za zanimanja za koja postoje prilagođeni nastavni planovi i programi (u daljem tekstu: inkluzija) ili srednjim školama za djecu sa smetnjama u razvoju.
- (2) U redovnim školama, učenici sa **smetnjama u razvoju** školuju se u redovnim i kombinovanim odjeljenjima.
- (3) U školama za djecu sa smetnjama u razvoju školuju se učenici u skladu sa preporukama navedenim u nalazu i mišljenju stručne komisije.

Član 94a.

- (1) Škola iz člana 94. stav 1. ovog zakona može da bude resursni centar za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje.
- (2) Resursni centar za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje obavlja sljedeće poslove:
- 1) savjetodavni rad sa roditeljima i nastavnicima,
 - 2) izvođenje obaveznih individualnih i grupnih vannastavnih aktivnosti za učenike u inkluzivnom vaspitanju i obrazovanju,
 - 3) individualni defektološki rad,
 - 4) adaptacija obrazovnih materijala za učenike sa smetnjama u razvoju,

5) razmjena informacija, identifikacija potencijala i sklonosti djeteta sa ciljem prelaska na sljedeći nivo obrazovanja,

6) drugi poslovi koji su u interesu poboljšanja položaja učenika sa smetnjama u razvoju.

(3) Ministar rješenjem daje saglasnost na organizovanje rada resursnog centra za inkluzivno vaspitanje i obrazovanje u okviru škole iz stava 1. ovog člana.

(4) Škola iz stava 1. ovog člana svojim aktom o organizaciji i sistematizaciji propisuje organizaciju poslova iz stava 2. ovog člana.

Član 102.

(1) Obrazovno-vaspitni rad u školi obavljaju nastavnici i stručni saradnici.

(2) Nastavnik obavlja sljedeće poslove:

1) ostvaruje ciljeve i zadatke srednjeg obrazovanja i vaspitanja utvrđene ovim zakonom i na osnovu njega donesenim propisima i drugim aktima,

2) planira i realizuje nastavni plan i program u okviru 40-časovne radne sedmice i godišnjeg programa rada škole,

3) vrednuje uspjeh i vladanje učenika,

4) vodi pedagošku evidenciju i dokumentaciju o obrazovno-vaspitnom radu i uenicima,

5) sarađuje sa stručnom službom škole, roditeljima učenika i društvenim partnerima čiji je rad značajan za kvalitet rada škole,

6) učestvuje u radu stručnih organa škole radi unapređivanja rada škole,

7) izvršava i druge obaveze koje proizlaze iz opštih akata škole i godišnjeg programa rada škole.

(3) Nastavnici i stručni saradnici dužni su da preduzimaju mjere zaštite prava djeteta, te da o svakom kršenju tih prava odmah obavijeste nadležnu socijalnu službu.

(4) Rad u školi ne može obavljati lice koje je pravosnažnom presudom osuđivano ili ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga, niti lice koje se vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece.

(5) Ministar, na prijedlog RPZ, donosi etički kodeks za radnike i učenike srednje škole.

Član 102a.

(1) Područja rada nastavnika su:

1) planiranje i programiranje,

2) učenje i poučavanje,

3) praćenje i vrednovanje,

4) kreiranje okruženja za učenje,

5) saradnja s porodicom i zajednicom,

6) profesionalni razvoj,

7) učešće u radu i razvoju škole i obrazovnog sistema.

(2) Opis poslova nastavnika iz područja rada iz stava 1. ovog člana propisan je standardima rada u srednjoj školi i opštim aktom škole.

Član 102b.

- (1) Područja rada pedagoga su:
 - 1) planiranje, programiranje i pripremanje za rad,
 - 2) praćenje, vrednovanje i unapređenje obrazovno-vaspitnog rada,
 - 3) rad sa učenicima,
 - 4) rad sa nastavnicima,
 - 5) partnerstvo sa porodicom i zajednicom,
 - 6) profesionalni razvoj,
 - 7) rad sa stručnim organima i timovima na nivou škole i van nje.
- (2) Područja rada psihologa su:
 - 1) rad sa učenicima,
 - 2) rad sa roditeljima,
 - 3) rad sa nastavnicima,
 - 4) planiranje, programiranje, dokumentovanje i analitičko-istraživački rad,
 - 5) profesionalni razvoj i vrednovanje kvaliteta rada škole,
 - 6) rad u stručnim organima, timovima i saradnja sa društvenom sredinom.
- (3) Područja rada koordinatora praktične nastave su:
 - 1) planiranje, pripremanje i organizovanje praktične nastave kod poslodavaca,
 - 2) saradnja sa poslodavcima i mentorima praktične nastave kod poslodavaca,
 - 3) saradnja sa direktorom i stručnim saradnicima škole,
 - 4) saradnja sa nastavnicima praktične nastave i rad u školskim stručnim organima i timovima,
 - 5) rad sa učenicima i stvaranje uslova za razvoj, učenje i inkluzivnu klimu, saradnja sa porodicom,
 - 6) praćenje, dokumentovanje i aktivnosti usmjerene na osiguranje kvaliteta praktične nastave,
 - 7) stručno usavršavanje i profesionalni razvoj.
- (4) Područja rada socijalnog radnika su:
 - 1) rad sa učenicima,
 - 2) rad sa porodicom,
 - 3) analitičko-istraživački i preventivni rad,
 - 4) planiranje rada, saradnja sa nastavnicima i stručnim organima škole,
 - 5) saradnja sa lokalnom zajednicom i drugim institucijama i organizacijama,
 - 6) razvoj profesionalnih vještina i znanja.
- (5) Područja rada bibliotekara su:
 - 1) planiranje, pripremanje, dokumentovanje i bibliotečko-informacioni rad,
 - 2) saradnja sa učenicima,
 - 3) saradnja sa roditeljima,
 - 4) saradnja sa nastavnicima i stručnim organima i timovima,
 - 5) profesionalni razvoj,
 - 6) rad u stručnim organima i saradnja sa lokalnom zajednicom.
- (6) Područja rada defektologa, odnosno specijalnog edukatora – rehabilitatora su:
 - 1) planiranje, programiranje i pripremanje za rad,
 - 2) rad sa učenicima,
 - 3) saradnja sa porodicom,
 - 4) stvaranje uslova za razvoj i učenje učenika i kreiranje inkluzivne klime,
 - 5) praćenje i dokumentovanje razvoja i napredovanja učenika,
 - 6) profesionalni razvoj,
 - 7) aktivnosti usmjerene na unapređenje i osiguranje kvaliteta rada škole.

(7) Opis poslova pedagoga, psihologa, koordinatora praktične nastave, socijalnog radnika, bibliotekara i defektologa – specijalnog edukatora – rehabilitatora iz područja rada iz st. 1, 2, 3, 4, 5. i 6. ovog člana propisani su standardima rada i opštim aktom škole.

Član 104.

(1) Poslove nastavnika može da obavlja lice koje, osim opštih uslova utvrđenih opštim propisom o radu, ispunjava i sljedeće posebne uslove:

1) ima završen najmanje prvi ciklus studijskog programa u četvorogodišnjem trajanju, sa ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent i stručno zvanje u određenoj oblasti,

2) ima ljekarsko uvjerenje o psihičkoj i fizičkoj sposobnosti za rad sa učenicima,

3) ima položen stručni ispit za rad u nastavi, osim ako se javni konkurs raspisuje za prijem pripravnika.

(2) Uslovi iz stava 1. ovog člana dokazuju se prije zasnivanja radnog odnosa.

(3) Lice iz stava 1. koje ima završen drugi ciklus studija, obavezno mora imati završen prvi ciklus studija iz iste naučne oblasti iz stava 1. tačka 1) ovog člana.

(4) Izuzetno od stava 1. tačka 1) ovog člana, poslove nastavnika praktične nastave mogu izvoditi i lica sa drugim stepenom stručne spreme, u skladu sa pravilnikom kojim se definišu stručni profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika.

(5) Diplome izdate u Bosni i Hercegovini, kao i diplome izdate u bivšoj SFRJ do 6. aprila 1992. godine sa istim stepenom i vrstom školske spreme koja se traži za nastavnike i saradnike škole, imaju jednaku vrijednost, a u skladu sa zakonskim propisima o važnosti javnih isprava.

(6) Za dokazivanje uslova iz stava 1. tačka 2) ovog člana prihvata se samo ljekarsko uvjerenje o psihofizičkoj sposobnosti radnika koje izdaje nadležna zdravstvena ustanova.

(7) Izuzetno od uslova iz stava 1. tačka 3) ovog člana, škola može, na upražnjeno radno mjesto, angažovati lice koje je steklo radni staž van škole u trajanju od najmanje godinu dana u struci, ukoliko ispunjava ostale uslove propisane ovim zakonom.

(8) Lice iz stava 7. ovog člana dužno je da položi stručni ispit u roku od deset mjeseci od dana zasnivanja radnog odnosa u školi.

(9) Lice iz stava 8. ovog člana nema status pripravnika, a stručni ispit polaže pod istim uslovima predviđenim za pripravnika.

(10) Direktor ne obavlja poslove u nastavi.

(11) Stručni saradnici mogu obavljati poslove u nastavi, u okviru 40 - časovne radne sedmice.

(12) Ministar donosi pravilnik o stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u srednjim tehničkim i srednjim stručnim školama.

(13) Ministar donosi pravilnik o stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji.

(14) Ministar donosi pravilnik o vrsti, stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u muzičkim školama.

(15) Ministar donosi pravilnik o vrsti, stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u školama za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama.

Član 105.

(1) Stručne poslove u školi obavljaju radnici stručne službe škole (u daljem tekstu: stručni saradnici): pedagog, psiholog, koordinator praktične nastave, socijalni radnik i bibliotekar.

(2) Lica iz stava 1. ovog člana, pored opštih uslova utvrđenih opštim propisom o radu, moraju imati:

1) završen prvi ciklus studijskog programa u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent,

2) položen stručni ispit za rad u obrazovno-vaspitnom procesu,

3) ljeakarsko uvjerenje o psihofizičkoj sposobnosti za rad sa učenicima.

(3) Izuzetno od uslova iz stava 2. tačka 1) ovog člana, poslove koordinatora praktične nastave može izvoditi lice sa drugim stepenom stručne spreme, u skladu sa pravilnikom kojim se propisuju stručni profili i zvanja nastavnika i stručnih saradnika.

(4) Lica iz stava 1. ovog člana koja imaju završen drugi ciklus studija, obavezno moraju imati završen prvi ciklus studija iz određene oblasti iz stava 2. tačka 1) ovog člana.

(5) Broj izvršilaca iz stava 1. ovog člana određuje se pravilnikom kojim se propisuju normativi i standardi za finansiranje srednjih škola.

(6) Ministar, na prijedlog RPZ-a, donosi Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi.

Član 107.

(1) Prije raspisivanja konkursa za popunu upražnjenog radnog mjesta za radnike iz člana 106. stav 1. ovog zakona, sa punim ili nepunim radnim vremenom, direktor je dužan rasporediti:

1) nastavnika koji je ostao bez norme ili ima nepunu normu časova za određeni nastavni predmet u školi,

2) nastavnika škole sa područja aktiva direktora za čijim radom je djelimično ili potpuno prestala potreba u drugoj školi.

(2) Raspoređivanje radnika iz stava 1. ovog člana vrši se za radnike koji imaju zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa školom.

(3) Raspoređivanje radnika iz stava 1. t. 1) i 2) ovog člana, ukoliko je moguće, vrši se do pune norme za radnike koji su sa tim saglasni.

(4) Ukoliko i nakon raspoređivanja radnika iz stava 1. tačka 1) ovog člana radno mjesto ne bude popunjeno, aktiv direktora srednjih škola razmjenjuje informacije o raspoloživim potrebnim nastavnicima radi njihovog raspoređivanja.

(5) Ukoliko i nakon raspoređivanja radnika iz stava 4. ovog člana radno mjesto ne bude popunjeno, predsjednici aktiva srednjih škola razmjenjuju informacije o raspoloživim potrebnim nastavnicima sa direktorima osnovnih škola sa područja jedinice lokalne samouprave na kojoj se srednja škola nalazi, radi njihovog raspoređivanja.

(6) Ukoliko ne postoji mogućnost trajnog raspoređivanja, radnik iz stava 1. tačka 2) i st. 3, 4. i 5. ovog člana, raspoređuje se na jednu školsku godinu, o čemu škole zaključuju sporazum o upućivanju radnika na rad u drugu školu, u skladu sa zakonom kojim se definišu radni odnosi.

(7) Radnik iz stava 6. ovog člana po isteku vremena na koje je raspoređen zadržava status lica bez norme ili sa umanjenom normom i raspoređuje se u skladu sa procedurama propisanim ovim članom.

Član 112.

(1) Nakon obavljenog pripravnčkog staža, pripravnik polaže stručni ispit.

(2) Pripravnik-vjeroučitelj polaže stručni ispit na osnovu programa o načinu polaganja stručnog ispita za vjeroučitelje, koji donosi nadležna vjerska zajednica.

(3) Pripravnik-računovođa polaže stručni ispit u skladu sa propisima kojima se reguliše knjigovodstveno-računovodstvena oblast.

(4) Stručni ispit iz stava 2. ovog člana sastoji se iz praktičnog i usmenog dijela ispita.

(5) Praktični dio stručnog ispita pripravnik polaže u školi iz člana 111. stav 11. ovog zakona, a usmeni dio stručnog ispita u Ministarstvu.

(6) Izuzetno od stava 6. ovog člana, pripravnik-vjeroučitelj usmeni dio ispita polaže u visokoškolskoj ustanovi u kojoj se stiču zvanja potrebna za obavljanje tih poslova, a koju odredi nadležna vjerska zajednica.

(7) Ministar donosi rješenje kojim se utvrđuje visina naknade za polaganje stručnog ispita u iznosu od 80% najniže plate nakon oporezivanja u Republici, za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se podnosi prijava.

(8) U slučaju da kandidat ne položi usmeni dio ispita, upućuje se na popravni iz tog dijela ispita.

(9) U slučaju iz stava 8. ovog člana ministar rješenjem utvrđuje visinu naknade za polaganje popravnog ispita u iznosu od 40% najniže plate nakon oporezivanja u Republici za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se podnosi prijava.

(10) Ministar rješenjem imenuje komisiju za polaganje stručnog ispita (u daljem tekstu: Komisija) i utvrđuje visinu naknade članovima Komisije koji nisu zaposleni u Ministarstvu, a koja iznosi za predsjednika Komisije 10%, a za članove Komisije 5% **najniže neto plate** u Republici za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se polaže stručni ispit.

(11) Troškove prvog polaganja stručnog ispita snosi škola u kojoj je pripravnik zaposlen na neodređeno vrijeme.

(12) Lice iz člana 111. stav 8. ovog zakona samo plaća troškove polaganja stručnog ispita.

(13) Polaganje stručnog ispita obavlja se u više ispitnih rokova.

(14) Ministar, u skladu sa brojem prijavljenih kandidata, unutar ispitnih rokova donosi rješenje kojim određuje datum za polaganje praktičnog, usmenog i pismenog dijela stručnog ispita.

(15) Bračni supružnik i djeca poginulog ili nestalog borca Republike, te lica sa invaliditetom, bez obzira na uzrok i vrijeme nastanka invalidnosti, a čiji status se dokazuje uvjerenjem nadležnih organa Republike oslobađaju se plaćanja naknade iz stavova 8. i 10. ovog člana.

(16) Rješenje o oslobađanju plaćanja naknade za polaganje stručnog ispita donosi ministar, na zahtjev kandidata.

(17) Pripravnik-nastavnik, pripravnik-stručni saradnik i pripravnik-sekretar polažu stručni ispit u skladu sa Pravilnikom o polaganju stručnog ispita u srednjoj školi, koji donosi ministar.

Član 114.

(1) Radno vrijeme nastavnika i stručnog saradnika iznosi 40 časova u okviru radne sedmice.

(2) Strukturu i raspored obaveza nastavnika i stručnog saradnika u okviru radne sedmice, kao i sedmični i godišnji fond časova donosi školski odbor godišnjim programom rada škole.

(3) Škola do 30. septembra izdaje nastavnicima i **stručnim saradnicima** rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici.

(4) Ministar donosi pravilnik o 40-časovnoj radnoj sedmici u srednjoj školi.

Član 116.

(1) Nastavnici, stručni saradnici, sekretari, računovode i direktori škola dužni su da se stručno usavršavaju.

(2) Stručno usavršavanje se ostvaruje kroz sljedeća područja i oblasti:

- 1) prirodne nauke,
- 2) društvene i humanističke nauke,
- 3) umjetničke nauke,
- 4) pedagoške i psihološke nauke,
- 5) metodičke i didaktičke nauke,
- 6) inkluzija,
- 7) druga područja u skladu sa potrebama obrazovanja i vaspitanja.

(3) Programe obuka i usavršavanja za period od četiri godine utvrđuje, organizuje i realizuje RPZ na osnovu javnog poziva.

(4) Ministar donosi Katalog programa obuka i usavršavanja na prijedlog RPZ-a, a na osnovu utvrđenih područja iz stava 2. ovog člana.

Član 119a.

(1) Za izuzetne rezultate i zalaganje u radu na razvijanju učeničkih znanja, sposobnosti i talenata, podsticanju kritičkog razmišljanja, istraživanja, većeg zalaganja i interesovanja učenika s ciljem postizanja boljih rezultata, primjenu raznovrsnih i savremenih inovativnih metoda u obrazovno-vaspitnom radu, te za doprinos kvalitetnijem obrazovanju i vaspitanju u Republici nastavnici i **stručni saradnici** mogu biti nagrađeni Svetosavskom nagradom.

(2) Izbor kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade vrši se putem javnog poziva, koji raspisuje Ministarstvo.

(3) Javni poziv objavljuje se u **novembru** tekuće godine i otvoren je za dostavljanje prijava kandidata, najmanje 15 dana od dana objavljivanja.

(4) Ministar rješenjem imenuje Komisiju za dodjelu Svetosavske nagrade.

(5) Uslovi koje kandidat obavezno ispunjava prilikom prijavljivanja na javni poziv za dodjelu Svetosavske nagrade su:

1) da je u radnom odnosu u školi u godini u kojoj se dodjeljuje nagrada.

2) **da ima najmanje 10 godina radnog staža na mjestu nastavnika ili stručnog saradnika.**

(6) Kriterijumi za bodovanje prilikom utvrđivanja liste kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade su:

1) osvojeno prvo, drugo ili treće mjesto na takmičenjima učenika u skladu sa Kalendarom takmičenja koje je pripremao taj nastavnik,

2) osvojeno prvo, drugo ili treće mjesto učenika koje je pripremao taj nastavnik na međunarodnom takmičenju,

3) inovativnost i kreativnost u radu, uspješna primjena raznovrsnih i savremenih inovativnih metoda i tehnologija u obrazovno-vaspitnom radu,

4) učestvovanje u razvijanju i javnom predstavljanju primjera dobre prakse,

5) učešće u istraživanjima, projektima i programima obrazovno-vaspitnog karaktera, stručnim i studentskim putovanjima i posjetama, skupovima i zajednicama profesionalnog učenja,

6) doprinos unapređenju kvaliteta rada škole i doprinosi njenom ugledu u domaćim i međunarodnim okvirima,

7) da je autor ili koautor ili recenzent udžbenika i drugog nastavnog sredstva ili didaktičkog materijala,

8) da ima objavljene radove u stručnim časopisima iz djelokruga svoga rada,

9) da je autor knjige, kompozicije ili drugog sadržaja koji se može koristiti u radu škole.

(7) Kriterijum iz stava 6. tačka 1) ovog člana ne odnosi se na nastavnike za čiji predmet nije organizovano republičko takmičenje u prethodnoj školskoj godini.

(8) Komisija iz stava 4. ovog člana dostavlja ministru prijedlog kandidata za dodjelu Svetosavske nagrade.

(9) Dobitniku Svetosavske nagrade ministar dodjeljuje povelju i novčanu nagradu.

(10) Nastavnik ili stručni saradnik može biti samo jednom dobitnik Svetosavske nagrade.

(11) Novčana nagrada iz stava 9. ovog člana dodjeljuje se u visini prosječne mjesečne **neto** plate isplaćene nastavniku u Republici u prethodnom mjesecu prije dodjeljivanja nagrade.

(12) Ministar donosi Pravilnik o postupku za dodjeljivanje Svetosavske nagrade.

Član 125.

(1) Nastavnici, stručni saradnici, kao i drugi radnici škole koji su zaključili ugovor o radu sa školom imaju pravo da protiv akata donesenih o njihovim pravima, obavezama i odgovornostima izjave prigovor školskom odboru u roku od 15 dana od dana dostavljanja akta.

(2) Odluka školskog odbora je konačna i protiv nje nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti sudski postupak pred nadležnim sudom, u skladu sa propisima kojima se regulišu radni odnosi.

(3) Zaposleni u školama godišnji odmor, po pravilu, koriste u toku raspusta.

(4) Opštim aktom škole detaljno se određuje broj dana, vrijeme i uslovi korištenja godišnjeg odmora, u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi i posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture.

(5) Broj ostalih radnika u školi, nivoi i vrste obrazovanja potrebni za obavljanje ostalih poslova u školi, način prijema i raspoređivanje ostalih radnika utvrđuju se aktom škole.

(6) Prije donošenja akta iz stava 5. ovog člana, potrebno je da škola pribavi saglasnost Ministarstva za broj i strukturu ostalih radnika.

Član 126.

Zaposleni u školama ostvaruju pravo na sindikalno organizovanje i štrajk, u skladu sa zakonskim propisima kojima se uređuju radni odnosi i pravo na organizovanje štrajka.

Član 129.

(1) Direktor rukovodi školom.

(2) Za direktora škole može da bude izabrano lice koje:

1) ima završen najmanje prvi ciklus studija u trajanju od najmanje četiri godine i ostvarenih najmanje 240 ECTS bodova ili ekvivalent,

2) ima najmanje pet godina radnog iskustva kao stručni saradnik ili nastavnik na predmetima koji se izučavaju u školi nakon sticanja diplome iz tačke 1) ovog stava,

3) nije pravosnažnom presudom osuđivano, niti je protiv njega pokrenut krivični postupak za krivična djela učinjena protiv službene dužnosti, protiv polnog integriteta, seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, falsifikovanje javne isprave, nedozvoljena proizvodnja i promet opojnih droga, omogućavanje uživanja opojnih droga i koje se ne vodi u Registru lica pravosnažno osuđenih za krivična djela seksualne zloupotrebe i iskorištavanja djece,

4) ima predložen program rada i ističe se svojim radom i sposobnostima za organizovanje obrazovno-vaspitnog rada škole,

5) ispunjava uslove za radno mjesto nastavnika i stručnog saradnika u školi u kojoj konkuriše.

(3) Nakon izbora, direktor škole mora proći edukaciju po programu koji propisuje ministar.

Član 134.

(1) Vlada će razriješiti dužnosti direktora prije isteka mandata, ako:

1) utvrdi da ne izvršava obaveze predviđene ovim zakonom,

2) je škola, odnosno direktor odgovoran za prekršaj iz ovog zakona ili je počinio krivično djelo,

3) je nadležni organ utvrdio da škola ne ostvaruje godišnji program rada škole,

4) je nadležni organ utvrdio da direktor ne preduzima mjere za ostvarivanje ciljeva obrazovanja,

5) direktor ne postupi po nalogu, odnosno mjeri nadležnog organa za otklanjanje utvrđenih nedostataka i nepravilnosti,

6) nadležni organ utvrdi da direktor raspolaže sredstvima škole, školskim prostorom, opremom i imovinom škole na nezakonit ili neracionalan način,

7) direktor predlaganjem nezakonitih odluka, nepotpunim, neblagovremenim i netačnim obavještanjem ili sazivanjem sjednica suprotno poslovniku, ometa rad organa upravljanja i zaposlenih,

8) direktor ne preduzima odgovarajuće mjere prema nastavniku, stručnom saradniku ili drugom zaposlenom radniku koji ne izvršava svoje radne obaveze,

9) se u školi vodi evidencija i izdaju javne isprave suprotno ovom zakonu,

10) škola ne obezbijedi čuvanje propisane evidencije i dokumentacije,

11) škola ne sprovodi mjere bezbjednosti, zaštite i osiguranja učenika,

12) škola naplati od učenika nadoknadu štete ili upisninu suprotno ovom zakonu,

13) ne raspiše konkurs na upražnjeno radno mjesto ili primi radnika suprotno ovom zakonu,

14) ne omogući obavljanje upravnog, stručno-pedagoškog i inspeksijskog nadzora ili ne otkloni nedostatke utvrđene tim nadzorom,

15) škola dostavi Ministarstvu netačne podatke u vezi sa radom škole, kao i o broju odjeljenja, učenika, časova i radnika,

16) se u školi obračun plate vrši suprotno važećim propisima i kolektivnom ugovoru,

17) škola ne izda svim nastavnicima i stručnim saradnicima rješenje o 40-časovnoj radnoj sedmici i ako se nastavnicima i stručnim saradnicima svakog mjeseca ne dostavlja obračunski list za platu,

18) učini težu povredu radnih obaveza,

- 19) dobije negativan revizorski izvještaj,
 - 20) direktor radniku otkáže radni odnos suprotno važećim zakonskim i podzakonskim propisima,
 - 21) škola izvrši upis učenika suprotno ovom zakonu i planu upisa,
 - 22) škola obavi ispite suprotno ovom zakonu i pravilnicima,
 - 23) utvrdi da dolazi u školu u alkoholisanom stanju ili pod uticajem opojnih droga,
 - 24) utvrdi i druge nepravilnosti utvrđene ovim zakonom.
- (2) Ministar donosi Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole.**

Član 146.

(1) Predmet postupka priznavanja jeste diploma, svjedočanstvo i druga javna isprava o završenom srednjoškolskom obrazovanju stečene u inostranstvu.

(2) Priznavanje javne isprave o stečenom srednjoškolskom obrazovanju i vaspitanju, odnosno završenom pojedinom razredu srednje škole vrši Ministarstvo.

(3) Uz zahtjev za priznavanje javne isprave iz stava 2. ovog člana, zainteresovano lice dostavlja:

1) original ili ovjerenu foto-kopiju srednjoškolske isprave o završenom obrazovanju,

2) original ili ovjerene foto-kopije srednjoškolskih isprava o završenom razredu ili godini obrazovanja iz koje su vidljivi izučavani predmeti (svjedočanstva, uvjerenja, potvrde i drugo),

3) ovjeren prevod isprava iz t. 1) i 2) ovog stava od ovlaštenog prevodioca na jedan od službenih jezika koji su u upotrebi u Republici,

4) nastavni plan i program, odnosno dokument koji odgovara sadržaju nastavnog plana i programa Republike.

(4) Strana srednjoškolska isprava se priznaje sa odgovarajućom srednjoškolskom ispravom stečenom u Republici radi prava na nastavljanje obrazovanja i prava na zapošljavanje.

(5) Postupak priznavanja se ne sprovodi za javne isprave i dokumente iz čl. 2. i 3. Sporazuma o uzajamnom priznavanju dokumenata u obrazovanju i regulisanju statusnih pitanja učenika i studenata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 79/05), stečene u srednjim školama u Republici Srbiji.

(6) Javna isprava iz stava 4. ovog člana ima pravno dejstvo kao javna isprava izdata na teritoriji Republike.

Član 150.

(1) Evidencija i pedagoška dokumentacija koju vodi škola:

1) matična knjiga,

2) evidencija o izdatim svjedočanstvima i diplomama,

3) odjeljenjska knjiga,

4) evidencija o praktičnoj nastavi kod poslodavca,

5) evidencija o ispitima,

6) ljetopis škole,

7) učenički dosije,

8) dosije direktora, nastavnika, stručnih saradnika i ostalih radnika,

9) godišnji program rada škole,

10) dnevnik rada:

1. slobodnih (vannastavnih) aktivnosti učenika,
2. dopunske,
3. dodatne,
4. fakultativne,
5. pripremne nastave,

6. praktične nastave kod poslodavca,

- 11) knjiga dežurstva,
- 12) raspored časova,
- 13) plan stažiranja pripravnika i evidencija o realizaciji plana stažiranja pripravnika,
- 14) evidencija o brojnom stanju učenika po razredima i odjeljenjima,
- 15) evidencija o opštem uspjehu i vladanju učenika,
- 16) evidencija o stručnom usavršavanju direktora, nastavnika i stručnih saradnika,
- 17) evidencija o izdatim uvjerenjima o pohađanju nastave,
- 18) evidencija o upisanim i ispisanim učenicima u toku školske godine,
- 19) obrazovno-vaspitni karton učenika.

(2) Škola trajno čuva:

- 1) matičnu knjigu,
- 2) matičnu knjigu vanrednih učenika, ukoliko obavlja djelatnost vanrednog obrazovanja učenika,
- 3) ljetopis škole,
- 4) evidenciju o izdatim svjedočanstvima i diplomama o završenoj srednjoj školi,
- 5) nastavni plan i program,
- 6) registar uz matičnu knjigu.

(3) Odjeljenska knjiga i evidencija o ispitima čuva se deset godina.

(4) U slučaju pogrešnog upisa podataka u **pedagošku** dokumentaciju ili evidenciju, ispravka se vrši tako što se pogrešno upisana riječ ili dio teksta precrtava tako da se može pročitati, a iznad precrtanog teksta upisuje se ispravan tekst, odnosno podatak.

(5) Ispravka se vrši trajnim mastilom crvene boje i ovjerava se potpisom direktora i pečatom škole.

(6) Pedagoška dokumentacija i evidencija u školi vodi se u pisanom i elektronskom obliku kroz Jedinstveni informacijski sistem Ministarstva (eDnevnik).

(7) U slučaju pogrešnog upisa podataka u elektronsku dokumentaciju i evidenciju, ispravku vrši predmetni nastavnik ili odjeljenjski starješina na osnovu odobrenja direktora i uz podatak se evidentira posebna napomena koja sadrži datum izmjene, ime i prezime lica koje je izvršilo izmjenu i prepravljenoj podatak.

Član 151.

(1) Javne isprave koje izdaje škola su:

- 1) svjedočanstvo,
- 2) diploma,
- 3) uvjerenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja,
- 4) diploma za izuzetan uspjeh iz pojedinog nastavnog predmeta,
- 5) priznanje učeniku za posebne uspjehe,
- 6) uvjerenje o pohađanju nastave,
- 7) ispisnica.

(2) Upisivanje, odnosno ispisivanje, ponavljanje razreda i isključivanje učenika iz škole obavezno se evidentira na poleđini svjedočanstva i ovjerava pečatom škole.

(3) Škola izdaje učeniku uvjerenje o položenom ispitu, odnosno o savladanom programu stručnog osposobljavanja.

(4) Obrasci javnih isprava koje izdaje škola štampani su na ćiriličkom ili latiničkom pismu.

(5) Podaci se u javne isprave upisuju ručno ili elektronski kroz Jedinствeni informaciоni sistem Ministarstva (eDnevnik).

(6) Ministar donosi pravilnik о sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije i obrascima javnih isprava u srednjoj školi.

Član 155.

(1) U školi se radi **unapređenja** kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada sprovodi samovrednovanje i spoljašnje vrednovanje rada škole.

(2) Na osnovu rezultata vrednovanja kvaliteta rada, škola sačinjava plan za unapređivanje kvaliteta rada u oblastima definisanim standardima osiguranja kvaliteta rada ustanove.

(3) Standardi osiguranja kvaliteta za škole su:

- 1) upravljanje i rukovođenje ustanovom,
- 2) podučavanje i učenje,
- 3) učenička postignuća,
- 4) podrška učenicima,
- 5) organizacija i sadržaj nastavnih planova i programa,
- 6) ljudski, materijalni i resursi unutar škole,
- 7) sistemi i procesi osiguranja kvaliteta.

(4) Plan za unapređivanje kvaliteta rada sastavni je dio razvojnog plana škole.

(5) Samovrednovanje rada vrši škola prema metodologiji koju propisuje RPZ.

(6) Spoljašnje vrednovanje rada škole vrši RPZ prema svom godišnjem programu rada.

(7) Radi unapređenja kvaliteta rada u školi se vrše provjere učeničkih postignuća.

(8) Plan provjere učeničkih postignuća definiše RPZ.

(9) O planu provjere učeničkih postignuća RPZ upoznaje škole do kraja prvog polugodišta tekuće školske godine.

Član 158.

(1) Sredstva za rad škole koju osniva Republika obezbjeđuju se iz:

- 1) budžeta Republike,
- 2) budžeta jedinice lokalne samouprave ili više jedinica lokalne samouprave zajedno na čijem području se škola nalazi,
- 3) drugih izvora.

(2) Iz budžeta Republike obezbjeđuju se:

- 1) sredstva za rashode za bruto plate zaposlenih, dio naknada iz radnog odnosa koje se finansiraju iz budžeta Republike,
- 2) sredstva za rashode za bruto naknade za rad van radnog odnosa,
- 3) sredstva za rashode za stručne usluge – stručno usavršavanje direktora, nastavnika, stručnih saradnika, sekretara i računovođa,
- 4) troškove republičkog ili višeg ranga takmičenja na osnovu saglasnosti Ministarstva,
- 5) dio izdataka za proizvedenu stalnu imovinu.

- (3) Iz budžeta jedinice lokalne samouprave obezbjeđuju se:
- 1) rashodi za lična primanja zaposlenih – troškovi prevoza zaposlenih,
 - 2) sredstva za rashode po osnovu korištenja robe i usluga,
 - 3) troškovi opštinskog i regionalnog takmičenja,
 - 4) dio izdataka za proizvedenu stalnu imovinu.
- (4) Škola može ostvariti prihod od:
- 1) donacija pravnih i fizičkih lica,
 - 2) izdavanja školskog prostora, proširene djelatnosti, učeničkih zadruga, poljoprivrednih ekonomija, projektnih i ostalih aktivnosti.
- (5) U javnim srednjim školama školovanje redovnih učenika je besplatno.
- (6) Sredstva za finansiranje privatne škole obezbjeđuje osnivač.
- (7) Ministar donosi Pravilnik o normativima i standardima za finansiranje srednjih škola.

Član 165.

(1) Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na status učenika kod poslodavca vrši Republička inspekcija rada u sastavu Republičke uprave za inspekcijske poslove.

(2) Nadzor nad sprovođenjem odredaba ovog zakona koje se odnose na obrazovanje učenika kod poslodavca vrši Republička prosvjetna inspekcija u sastavu Republičke uprave za inspekcijske poslove.

(3) Nadzor i kontrolu realizacije nastavnog programa praktične nastave kod poslodavca vrši škola (direktor, pomoćnik direktora, stručni saradnici, nastavnici praktične nastave) i inspektori – prosvjetni savjetnici RPZ-a.

Član 168.

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj škola ako:
- 1) dozvoli političko organizovanje i djelovanje ili korištenje školskog prostora u te svrhe, u vrijeme održavanja nastave (član 8. stav 2),
 - 2) se u školi vrši diskriminacija (član 9),
 - 3) obavlja proširenu djelatnost bez saglasnosti Ministarstva (član 26. stav 3),
 - 4) ne ostvaruje propisani nastavni plan i program (čl. 31, 32, 34, 37. i 89),
 - 5) odstupi od kalendara bez saglasnosti Ministarstva (član 48. stav 6),
 - 6) ne donese godišnji program rada ili ga ne primjenjuje (član 52. stav 3),
 - 7) utvrdi više časova obavezne nastave u dnevnom i sedmičnom rasporedu časova (čl. 54. i 56),
 - 8) upotrebljava udžbenike i nastavna sredstva koja nisu odobrena (član 59. stav 12),
 - 9) upiše učenika suprotno odredbama člana 62. i člana 63. stav 8. ovog zakona,
 - 10) obavi ispit suprotno čl. 77. i 80. ovog zakona,
 - 11) zaključi ugovor o radu na neodređeno vrijeme sa nastavnikom ili stručnim saradnikom koji ne ispunjava propisane uslove iz člana 102. stav 4. i člana 104. stav 1. ovog zakona,
 - 12) ne raspiše konkurs za nastavnika, stručnog saradnika, sekretara, računovođu ili raspiše konkurs suprotno ovom zakonu (čl. 107. i 108),
 - 13) ne vodi ili neuredno vodi propisanu evidenciju o obrazovno-vaspitnom radu škole za redovne učenike (čl. 150. i 151),
 - 14) izda svjedočanstvo čija sadržina ne odgovara podacima u matičnoj knjizi (član 153),

15) naplati od učenika sredstva suprotno čl. 158. i 161. ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se i odgovorno lice u školi za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

Član 170.

(1) Novčanom kaznom od 100 KM do 500 KM kazniće se za prekršaj direktor škole ako postupi suprotno članu 132. stav 3. t. 14), 15) i 22).

(2) Novčanom kaznom od 500 KM do 1000 KM kazniće se i predsjednik aktiva direktora ako postupi suprotno članu 142. stav 7. ovog zakona.

Član 173.

Ministar će u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti pravilnike o:

- 1) sadržaju i načinu vođenja registra srednjih škola (član 23. stav 4),
- 2) načinu ostvarivanja programa oglada u srednjoj školi (član 27. stav 5),
- 3) načinu obrazovanja učenika kod poslodavca (član 46. stav 5),
- 4) školskom kalendaru (član 48. stav 5),
- 5) izvođenju ekskurzija i izleta (član 50. stav 6),
- 6) načinu organizovanja i realizovanja obrazovno-vaspitnog rada za učenike kojima je izrečena zavodska mjera (član 58. stav 3),
- 7) planu upisa za narednu školsku godinu (član 63. stav 8),
- 8) upisu učenika u prvi razred srednjih škola (član 63. stav 12),
- 9) ocjenjivanju učenika u nastavi i polaganju ispita u srednjoj školi (član 78. stav 11),
- 10) sadržaju i načinu polaganja završnog i maturalnog ispita u srednjim stručnim i tehničkim školama (član 80. stav 10),
- 11) sadržaju i načinu polaganja maturalnog ispita u gimnaziji (član 80. stav 10),
- 12) postupku za izbor učenika generacije u srednjoj školi (član 81. stav 8),
- 13) načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih škola za djecu sa smetnjama u razvoju (član 93. stav 3),
- 14) upisu i načinu polaganja ispita vanrednih učenika (član 98. stav 5),
- 15) etički kodeks za radnike i učenike srednje škole (član 102. stav 5),
- 16) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u srednjim tehničkim i srednjim stručnim školama (član 104. stav 12),
- 17) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u gimnaziji (član 104. stav 13),
- 18) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u muzičkim školama (član 104. stav 14),
- 19) stručnim profilima i zvanjima nastavnika i stručnih saradnika u školama za djecu sa posebnim obrazovnim potrebama (član 104. stav 15),
- 20) postupku za prijem u radni odnos u srednjoj školi i načinu bodovanja kriterijumima za prijem (član 108. stav 5),
- 21) postupku i programu za polaganje stručnog ispita u srednjoj školi (član 112. stav 1),
- 22) 40-časovnoj radnoj sedmici u srednjoj školi (član 114. stav 4),
- 23) načinu stručnog usavršavanja, ocjenjivanju direktora, nastavnika i stručnih saradnika i napredovanju nastavnika i stručnih saradnika (član 119. stav 4),
- 24) radu i postupku izbora i razrješenja članova školskog odbora (član 127. stav 14),

- 25) sadržaju i načinu vođenja dokumentacije i evidencije i obrascima javnih isprava u srednjoj školi (član 151. stav 5),
- 26) vrednovanju kvaliteta obrazovno-vaspitnog rada u srednjoj školi (član 157. stav 4),
- 27) normativima i standardima za finansiranje srednjih škola (član 158. stav 7).

Član 173a.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o standardima kvaliteta udžbenika za srednju školu (član 59. stav 12),
- 2) Pravilnik o standardima rada nastavnika i stručnih saradnika u srednjoj školi (član 105. stav 6),**
- 3) Pravilnik o postupku za dodjeljivanje Svetosavske nagrade (član 119a. stav 11),
- 4) Pravilnik o postupku sprovođenja stručno-pedagoškog nadzora (član 166. stav 4).

Član 173b.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Pravilnik o Nastavnom planu i programu za Srednju školu unutrašnjih poslova (član 31. stav 9),
- 2) Pravilnik o načinu organizacije rada, normativima i standardima za finansiranje srednjih umjetničkih, muzičkih, baletskih i likovnih škola (član 35. stav 3),
- 3) Pravilnik o načinu obrazovanja učenika u dualnom sistemu obrazovanja i praktičnoj nastavi kod poslodavca (član 46. stav 5),
- 4) Pravilnik o izvođenju ferijalne prakse (član 46a. stav 5),
- 5) Pravilnik o uslovima i načinu izvođenja ekskurzija, stručnih posjeta, izleta i drugih vannastavnih aktivnosti (član 50. stav 12),
- 6) Pravilnik o uslovima i postupku izbora i razrješenja direktora srednje škole (član 134. stav 2),
- 7) Pravilnik o normativima i standardima za finansiranje srednjih škola (član 158. stav 7).

Član 173v.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti:

- 1) Uputstvo o organizovanju nastave na daljinu (član 57. stav 7),
- 2) Uputstvo o načinu rada, aktivnostima i sastavu Tima za karijerno vođenje i savjetovanje u srednjoj školi (član 61a. stav 6).

Član 173g.

Ministar će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti Katalog programa obuka i usavršavanja (član 116. stav 4).